

Economisch-Statistische Berichten

ALGEMEEN WEEKBLAD VOOR HANDEL, NIJVERHEID, FINANCIËN EN VERKEER
UITGAVE VAN HET INSTITUUT VOOR ECONOMISCHE GESCHRIFTEN

10^E JAARGANG

WOENSDAG 4 FEBRUARI 1925

No. 475

INHOUD.

	Blz.
MOET NEDERLAND THANS DE HAGUE RULES AANVAARDEN? door <i>Mr. G. van Slooten Azn.</i>	90
De Suikerhandel in 1924 door <i>A. Volz</i>	91
De Bedrijfsuitkomsten der Spoor- en Tramwegen in Indië over 1923 door <i>G. P. J. Caspersz</i>	94
De vaste Taxatie-clausule onder de tegenwoordige en de vroegere Beurs-Brand-Polis door <i>Mr. A. van Wulfften Palthe</i>	97
Nog eens: De Scheepvaartwegen in Zuid-Limburg door <i>Jhr. Mr. P. Elias</i>	100
BUITENLANDSCHE MEDEWERKING:	
De terugkeer tot den Gouden Standaard door <i>Dr. T. E. Gregory</i>	101
STATISTIEKEN EN OVERZICHTEN.....	103—112
Geldkoersen.	Effectenbeurzen.
Wisselkoersen.	Goederenhandel.
Bankstaten.	Verkeerswezen.

INSTITUUT

VOOR ECONOMISCHE GESCHRIFTEN

Wd. Algemeen Secretaris: *Mr. Q. J. Terpstra.*

WEEKBLAD

ECONOMISCH-STATISTISCHE BERICHTEN

COMMISSIE VAN ADVIES.

J. van Hasselt; Jhr. Mr. L. H. van Lennep; Prof. Dr. E. Moresco; Mr. Dr. L. F. H. Regout; Dr. E. van Welderen Baron Rengers; Mr. Q. J. Terpstra; Prof. Mr. F. de Vries.

Gedelegeerde leden: *Prof. Mr. D. van Blom; Prof. Mr. H. R. Ribbius.*

Redacteur-Secretaris: *D. J. Wansink.*

Secretariaat: *Pieter de Hoochweg 122, Rotterdam.*
Aangeteekende stukken: *Bijkantoor Ruijge Plaatweg 37.*
Telefoon Nr. 3000. Postrekening 8408.

Abonnementsprijs voor het weekblad franco p. p. in Nederland f 20,—. Buitenland en Koloniën f 25,— per jaar. Losse nummers 50 cents.

Leden en donateurs van het Instituut ontvangen het weekblad gratis.

3 FEBRUARI 1925.

Aan het al te overvloedige aanbod van geld kwam deze week een einde. Met het oog op de nadering van de ultimo waren verschillende geldgevers terughoudend en aangezien daartegenover de vraag naar geld grooter was, ook in verband met verschillende stortingen op nieuwe leeningen en schatkistpapier, liepen de verschillende geldkoersen niet onbelangrijk op. De prolongatierente steeg tot 2¾ pCt. en particulier disconto, dat aanvankelijk opnieuw ¼ pCt. lager was, liep op tot 2½ pCt. Gisteren moest voor de meeste posten zelfs 2¾ pCt. worden toegestaan. Callgeld steeg van 1¼ tot 2¼ pCt.

* * *

Op den weekstaat van De Nederlandsche Bank blijkt weinig van den invloed van de maandwisseling; alleen door een vrij belangrijke daling van de rekeningcou-

rant-saldi, die van f 75,1 miljoen tot f 50,8 miljoen terugliepen, was van dien invloed iets te bespeuren; voornamelijk de saldi van anderen vertoonen een vermindering, nl. tot een bedrag van ruim f 21 miljoen, terwijl de afname van het saldo van het Rijk ongeveer f 3 miljoen bedraagt. Disconto's en beleeningen vertoonen tezamen genomen een kleine toename; de eerste vertoonen nl. een daling van bijna f 2 miljoen tegenover een stijging van de laatste met bijna f 4 miljoen. De onderlinge verhouding tusschen de posten papier op het buitenland en de diverse rekeningen onder het actief blijkt nauwelijks wijziging te hebben ondergaan; terwijl deze posten op den vorigen weekstaat resp. hebben bedragen f 124,5 miljoen en f 92,1 miljoen, bedragen zij thans f 123,2 miljoen en f 93,7 miljoen.

- In den metaalvoorraad der Bank treffen wij een toename aan van ruim f 1,5 miljoen, in hoofdzaak terug te vinden onder den post munt, zilver enz. De biljettencirculatie steeg weder boven de f 900 miljoen, terwijl het beschikbaar metaalsaldo klom van f 324,2 miljoen op f 325,1 miljoen. Het dekkingspercentage bedraagt ruim 53.

* * *

De wisselmarkt was voor deze week zeer stil. Daar de meeste koersen weinig schommelden, krömpen de omzetten weder in. Vooral Londen was, na de zeer bewogen laatste weken, zeer stabiel en schommelde nauwelijks 1 cent. Dollars waren weder iets vaster; Vrijdag werd voor 248¾ pCt. afgedaan. Belangrijk beter was België. In het midden der week werd 13,03½ betaald; daarna trad een kleine reactie in; de stemming bleef echter vast. Indië was in de laatste weken blijkbaar te sterk gestegen, er trad weder een lichte daling in, zoodat de koers omstreeks 99 bleef schommelen.

LONDEN, 31 JANUARI 1925.

Daar aan het einde der vorige week Treasury Bills waren afgeloopen was Maandag de markt vrij kalm, de ondertoon bleef echter vast en werd in den loop der week nog vaster, vooral in het midden der week, toen door belastingbetalingen het geld bepaald schaarsch werd en er tot 4¼ pCt. betaald werd. Later trad een lichte reactie in tot 3½ à 4 pCt., maar aan het einde der maand werd de geldvraag weder grooter en werd weder 4¼ pCt. betaald.

Disconto's zeer kalm en eerder iets lager.

2-mnds. prima bankaccept noteerde 3¼/16 pCt.; 3-mnds. idem 3¾—3¹³/16 pCt.; 4-mnds. idem 3¾—3¹³/16 pCt. en 6-mnds. 3¹³/16—4¹/16 pCt.

MOET NEDERLAND THANS DE HAGUE RULES AANVAARDEN?

Nadat gedurende tientallen van jaren in den strijd om behoorlijke condities voor vervoer ter zee weinig beweging was te zien geweest, volgden, na de vaststelling der Hague Rules van 1921, de gebeurtenissen snel op elkander. Toen men eenmaal had begrepen, dat de eenige bevredigende oplossing slechts kon liggen in eene internationaal gelijkvormige regeling, en nadat de ondervinding had geleerd, dat een vrijwillig accoord over de geheele linie niet te bereiken was, heeft het nauwelijks drie jaren geduurd of een internationale conventie betreffende de cognossemensclausules werd, op 25 Augustus 1924, ter teekening voorgelegd aan de regeeringen, welke ter conferentie van Brussel zich hadden doen vertegenwoordigen.

Engeland heeft deze conventie reeds ondertekend en is zelfs al gereed met den daarop volgenden maatregel, namelijk de herziening van zijn nationaal recht in overeenstemming met de bepalingen van de conventie. Op 1 Januari 1925 is de Carriage of Goods by Sea Act, 1924, in werking getreden en sedert dien dag worden alle uitgaande ladingen vervoerd onder de voor het zeetransport door de conventie gegeven voorschriften. Men houdt de inwerkingtreding van deze wet in Engeland voor een gebeurtenis van het allergrootste belang. Op denzelfden dag waarop zij het zeevervoer begon te beheerschen, werd aan den man, die bij haar wieg had gestaan en over haar eerste schreden had gewaakt, een peerage verleend. Ik acht dit niet een toevallig samentreffen.

Naar ik uit de beste bron verneem, heeft de Franse gezant te Brussel inmiddels opdracht van zijne regeering bekomen om de conventie van zijne handteekening te voorzien. Te Parijs ligt een ontwerp gereed om de bepalingen van den Code de Commerce in overeenstemming met die van het internationale document te brengen.

Ten onzent is het schijnsel van deze ster aan den internationalen hemel tijdelijk verbleekt in het schitterend licht van de plotseling uit de diepten der parlementaire voorbereiding in ons nationaal wettenstelsel binnenzwevende komeet: de wet van 22 December 1924 (Staatsblad No. 573), beter gekend onder den naam van Zeerecht-Molengraaff. Niet alleen verdonkerde haar glans de flikkering van het meer bescheiden internationale licht, maar vertraagde en veranderde daarvan zelfs de baan en den looptijd.

Er vestigde zich ten onzent de meening, dat men eerst moest zien gereed te komen met de herziening van ons zeerecht langs nationale lijnen en dat men daarna zou kunnen overwegen of men, ter wille van een begeerenswaardige internationale gelijkvormigheid, nog iets verder zou moeten gaan of iets meer zou mogen achterblijven in speciale regelingen dan, vanuit zuiver nationaal standpunt bezien, noodig of wenschelijk was geoordeeld. Men weet, dat deze meening niet werd gedeeld door de onmiddellijk geïnteresseerden, met name niet door de Commissie uit Belanghebbenden bij Ladingen, doch deze groep van personen heeft in parlementaire zaken weinig meer in te brengen.

Evenwel, thans is het nieuwe Zeerecht in het Staatsblad opgenomen, de vrees voor complicaties en uitstel van voorbereiding en behandeling is geweken en, terwijl de politici hun aandacht aan andere en electoraal belangrijker onderwerpen wijden en de juristen zich in de nieuwe bepalingen een inzicht trachten te verwerven, is er wellicht gelegenheid voor de kooplieden om weer eens bescheiden bij de Regeering aan de deur te kloppen en te vragen wat zij nu denkt van teekening der conventie.

Dit is zeker, dat de aanneming van het nieuwe Zeerecht geen bezwaar is. Zoo oppervlakkig weg zou men wel kunnen denken, dat nu dit groote brok is

vervolgden, de parlementaire maag voorloopig geen zoerecht meer kan verdragen. Doch zoo is het niet. Bij de behandeling in de Tweede Kamer, op 21 Mei 1924, hebben en de Minister van Justitie en de voorzitter van de Bijzondere Commissie bij herhaling gezegd, dat er evenals voorheen geteekend kan worden en dat, mocht dientengevolge iets in de nationale wet moeten worden gewijzigd, dit bij novelle kan en zal geschieden. De belanghebbenden behoeven dus niet te vreezen, dat de Regeering tot nader order over zeerecht niet te spreken zal zijn. Integendeel, het bij herhaling gebruikte woord „novelle” doet in de eerste plaats denken aan een wijziging vóór de inwerkingtreding van de wet en, indien de Regeering prijs stelt op een spoedige inwerkingtreding, zal zij het ongetwijfeld aangenaam vinden zonder langer uitstel die novelle in behandeling te nemen.

In dat geval, zullen nog eenige punten nauwkeurig moeten worden overwogen.

In de eerste plaats: de intrinsieke waarde van de bepalingen der internationale conventie. Hierover behoeft men echter niet zoo heel lang na te denken. Geldt het handelswetgeving, dan zal de wetgever in het algemeen zich hebben te richten niet naar zijn eigen inzichten omtrent de aan zulk een wet te stellen eischen, maar naar de wenschen der mannen van de practijk. In dit geval hebben deze belanghebbenden drie jaar lang de Hague Rules bekeken en zijn nog steeds van oordeel, dat, hoezeer zij ook tevreden kunnen zijn met de regeling van onze nieuwe wet, zij toch aan een internationale conventie op ongeveer dezelfde basis de voorkeur geven. Men versta mij wel, ik spreek van mannen van de practijk en bedoel daarmee de importeurs, de exporteurs, de bankiers en de verzekeraars. Niet zoozeer de reeders en vervoerders. Waarom niet? Omdat, indien dezen nog eenige bedenkingen tegen de conventie mochten koesteren, hun stem toch weinig geluid zou hebben, aangezien niet in de eerste plaats in hun belang de cognossemensvoorschriften en in onze nieuwe Zeewet en in de conventie zijn opgenomen.

Vervolgens doet zich de vraag voor, hoe moet die novelle eruit zien? Zal ondertekening van de conventie van ons vergen, dat wij den geheelen titel Va van de nieuwe wet moeten gaan omwerken? Het antwoord kan zeer geruststellend zijn. Onze afgevaardigden te Brussel hebben voor ons uitdrukkelijk het recht gereserveerd om bij verwerking van de denkbeelden der conventie in onze wet ons eigen systeem te mogen volgen en aan onze eigen wetgevende taal en zeden trouw te mogen blijven. Bovendien, de conventie is slechts een minimum-regeling, de nationale wetgever mag de belanghebbenden bij ladingen niet slechter behandelen, maar wel beter. De nieuwe Nederlandsche wet is op verschillende punten voor deze belanghebbenden gunstiger dan de conventie. Uit een en ander volgt, dat niet meer dan 4 à 5 artikelen wijziging behoeven te ondergaan en ik meen, dat men het in groote lijnen reeds ééns is, welke die wijzigingen moeten zijn. Zij zijn tamelijk onbeduidend.

Een derde punt is dit: er is niet alleen deze ééne conventie aangaande de cognossemensclausules, maar er zijn nog twee andere, waartoe men ons eveneens vraagt toe te treden, namelijk die omtrent de beperkte aansprakelijkheid van den reeder en die betreffende de scheepshypotheke en privileges. Is het hier niet een quaestie van alles of niets? Ik antwoord: in geenen deele. En ik bewijs dit door de houding van Engeland, dat deze conventie wel en die op de hypotheke en voorrechten nog niet aanvaardde. Ik kan mij voorstellen, dat er redenen bestaan om met die beide andere conventies nog even te wachten omdat zij niet in die mate door de wenschen van de practijk worden gedragen en inderdaad meer juristen- dan koopmanswerk zijn. Welnu, men behoet zich niet een besluit ten haren opzichte niet te overijlen, wanneer men de zaak van de cognossemensclausules, waar de

handelswereld wèl achter zit, in het reine wil brengen.

In de vierde plaats: gesteld wij zijn het erover eens, dat wij deze conventie wel kunnen teekenen; is het dan echter reeds nú het geschikte moment om zulks te doen? Laat ons nog eens hooren hoe de Minister dit uitdrukte. „Nederland zou onmiddellijk kunnen verklaren”, zoo sprak hij¹⁾ „dat het wil toetreden tot het protocol van onderteekening, maar het schijnt meer aangewezen, dat Nederland op dit oogenblik eens ziet, of die tractaten inderdaad tot uniformiteit zullen leiden. Indien er een daad komt van zooveel Mogendheden, dat men kan zeggen: hier komt een uniforme regeling tet stand, dan kan dat voor Nederland een reden zijn om toe te treden. Zoolang dat niet het geval is, geloof ik, dat Nederland zekere reserves in acht behoort te nemen.”

In de taal des gewonen levens overgezet zijnde, beteekent dit: laat ons vooral eerst de kat uit den boom kijken en niet overhaastig ons begeven op een terrein waar wij wel eens onder hilariteit alléén zouden kunnen staan. Hier spreekt dus de vaderlandsche bedachtzaamheid, een eigenschap waarop wel veel gesmaald wordt, doch die ons menigmaal van groot nut is geweest. Ik wil daar volstrekt niet tegen ingaan. Intusschen, het kan gevaarlijk wezen de eerste te zijn, maar het kan ook onvoordeelig zijn tot de laatsten te behooren, en dat is, geloof ik, ook niet wat de Minister meende. Hij wil niet achteraan komen als hekenschluiter, maar wil toetreden zoodra hij ziet, dat er werkelijk beslissende beweging in de zaak komt.

Nu bedenke men, dat de bovengeciteerde woorden werden gesproken vóórdat Engeland geteekend had en nadat, in den ijver om het wetsontwerp zonder vertraging binnen te loodsen, het zelfs was voorgesteld alsof deze onderteekening nog allerminst zeker was. Er is in deze aangelegenheid steeds veel ongemotiveerd pessimisme betracht! Doch ik kan me voorstellen, dat, om weder een vaderlandsche spreekwijze te volgen, de Regeering van oordeel is, dat één zwaluw geen zomer maakt en dat, zelfs in zeezaken, het beter is met Engeland alléén nog niet op stap te gaan. Toch meen ik, dat het oogenblik van handelen nabij is.

Er worde toch niet vergeten, dat het aandeel dat Nederland en zijne vertegenwoordigers in de totstandkoming van deze *Haagsche* condities hebben gehad, zeer belangrijk is geweest. Al zullen wij daarvoor niet in den adelstand worden verheven, wij mogen er toch wel op wijzen, dat de beslissende stoot aan de geheele beweging is gegeven en de formuleering van de eerste voorstellen heeft plaats gehad in bijeenkomsten, waarin alléén en uitsluitend Nederlandsche en Engelsche deskundige vertegenwoordigd waren. Door toevallige gebeurtenissen, en ten gevolge van persoonlijke verhoudingen, hebben de Belgen zich aan het hoofd van de beweging kunnen zetten. Het verkrijgen van definitieve resultaten is daardoor misschien zeer bevorderd, maar wij behoeven ons uit bedachtzaamheid toch niet geheel van de ons toekomende plaats te laten afdringen.

Daarbij bedenke men, dat de practijk spoedig de Regeering zou vóór zijn, indien er lang getalmd werd. Blijkens circulaire No. 1773 der Nederlandsche Reederovereeniging, is aan Nederlandsche vervoerders van goederen komende uit het Vereenigd Koninkrijk aanbevolen om in hunne cognossemten op te nemen de clause: „All the terms, provisions, and conditions of the Carriage of Goods by Sea Act, 1924, and the Schedule thereto (d.i. de Conventie), are to apply to the contract contained in this Bill of Lading.” De maatschappij „Nederland” en de Rotterdamsche Lloyd hebben, op 1 Januari jl. nieuwe cognossemten ingevoerd, waarop de conventie is toepasselijk verklaard. Er valt dus te rekenen met het feit dat, nu reeds, een groot gedeelte van het goederenvervoer onder Ne-

derlandsche vlag geschiedt op de voorwaarden van de conventie.

Ik heb hierboven de Regeering gecrediteerd voor twee goede Nederlandsche spreekwijzen. Laat ik er ten slotte ook een ten mijnen behoefte aanhalen. In de provincie mijner geboorte kent men de gelijkenis van den boer die den uil aankeek en van den uil die den boer aankeek, en die geen van beiden van hun plaats kwamen. Het wachten in deze wordt vooral gemotiveerd met de vraag: wat zal Duitschland doen? Nu is het merkwaardige, dat men in Duitschland, afgezien van gevoelskwesties, niet goed uit den hoek durft komen omdat men zich afvraagt: was machen die Holländer? In het Duitsch rapport, uitgebracht op de International Shipping Conference van 1924, komt dat duidelijk uit. Er zijn meer zulke situaties geweest, maar men heeft toch algemeen die partij voor de wijste gehouden, die het eerst een beslissende stap deed.

Op al deze gronden meen ik de aan hoofde dezes gestelde vraag bevestigend te mogen beantwoorden. Ik voorzie, dat de Commissie uit Belanghebbenden bij Ladingen zich weldra opnieuw tot de Regeering zal wenden en ik wensch haar gaarne een goed onthaal toe.

Mr. G. VAN SLOOTEN AZN.

DE SUIKERHANDEL IN 1924.

Al waren de prijsfluctuaties op de wereldsuikermarkten gedurende het afgelopen jaar niet zonder beteekenis, zoo bleef de handel toch gespaard voor de enorme schommelingen, die de voorafgaande jaren te zien gaven. In verband met den verwachten en in het voorjaar dan ook verwezenlijkten grooten bietuitzaai in Europa bestond er gedurende het grootste gedeelte van het jaar op de Europeesche markten een aanmerkelijk disagio voor October/December levering, hetgeen koopers over het algemeen tot voorzichtigheid maande. Van Februari tot Juni liepen de suikerprijzen ten gevolge van de voortdurend verhoogde ramingen van den Cuba-oogst en de gunstige vooruitzichten voor den bietoogst gestadig achteruit en voorzagen raffinadeurs en consumenten slechts in hunne noodzakelijkste behoeften. In de zomermaanden maakte zich eene gezonde consumptievraag merkbaar, waardoor de prijsdaling gestuit werd en toen bovendien een nieuwe koper — de Sovjetregeering — aan de markt kwam voor spoedig leverbare suiker, konden de prijzen weer verbeteren. Tegelijkertijd gingen aan de termijnmarkten baissiers tot dekking over, hetgeen voor den Augustus- en daarna voor den September-termijn eene vaste stemming te weeg bracht. Ook de eerste afleveringen van nieuwe bietsuiker werden door de consumptie coulant opgenomen, doch in December kwamen prijzen op eene lagere basis te staan. Alleen aan de noodzakelijk geworden aanvulling van onzichtbare voorraden bij stijgende consumptie in Europa is het te danken dat de bietsuiker oogst, die alle verwachtingen overtrof, geen grootere daling veroorzaakt heeft.

Volgens de laatste raming van F. O. Licht toch was de opbrengst vergeleken met het voorafgaande jaar als volgt:

	Raming 1924/25	Opbrengst 1923/24
	Tons	Tons
Duitschland	1.600.000	1.132.000
Tsjechoslowakije	1.500.000	998.000
Oostenrijk	68.000	47.000
Hongarije	200.000	125.000
Frankrijk	810.000	490.850
België	400.000	300.121
Nederland	330.000	231.923
Denemarken	140.000	109.000
Zweden	140.000	149.427
Polen	480.000	389.995
Italië	420.000	351.102
Spanje	255.000	185.063
Rusland	450.000	360.000
Andere landen	375.000	188.280
Europa	7.168.000	5.057.761

¹⁾ Handelingen 1923/24, II, 2158.

Binnen een jaar valt dus bij de Europeesche bietsuikeroogsten een toename te constateeren van 2.100.000 tons. Alvorens het vóórrologscijfer van 8 miljoen tons bereikt is, kunnen nog eenige jaren heengaan, maar in de plaats daarvan toonen de rietsuikeroogsten eene zéér groote toename tegenover 1913/14 zooals uit onderstaande specificatie van den wereldoogst blijkt, waarbij de cijfers van Willett & Gray worden overgenomen:

	Raming 1924/25	Opbrengst 1923/24	Opbrengst 1913/14
Reitsuiker.	Tons	Tons	Tons
Vereenigde Staten:			
Louisiana	100.000	144.664	261.337
Texas	700	2.500	7.000
Porto-Rico	464.000	397.740	325.021
Hawaiian Eilanden	590.000	620.000	550.925
West-Indische Eilanden.	2.500	2.332	5.800
Cuba	4.300.000	4.066.642	2.596.732
Britsch West-Indië			
Trinidad	50.000	52.045	55.488
Barbados	53.000	44.109	33.387
Jamaica	42.600	33.431	15.583
Antigua	13.000	7.860	15.345
St. Kitts	13.000	10.196	8.655
Overig W.-Ind. (Britsch)	9.000	4.488	7.799
Fransch West-Indië:			
Martinique	23.000	17.000	40.138
Guadeloupe	34.000	27.548	26.160
San Domingo	240.000	229.373	105.778
Haiti	7.000	5.800	nihil
Mexico	165.000	166.932	127.944
Centraal-Amerika:			
Guatemala	24.000	20.850	11.161
Overig Centraal Amerika	66.000	56.000	10.839
Zuid-Amerika:			
Demarara	100.000	95.494	106.211
Suriname	10.200	10.682	14.000
Venezuela	19.000	17.488	3.933
Ecuador	18.700	13.662	4.450
Peru	300.000	326.352	228.054
Argentinië	240.000	257.349	280.319
Brazilië	500.000	425.000	158.038
Totaal in Amerika ..	7.383.700	7.055.537	5.001.097
Britsch-Indië	2.900.000	3.266.000	2.291.500
Java	1.972.000	1.771.772	1.272.417
Formosa en Japan	460.000	446.736	157.050
Philippijnen	462.000	372.000	232.761
Totaal in Azië	5.794.000	5.858.508	3.953.728
Australië	350.000	281.859	266.267
Fidji Eilanden	70.000	58.000	92.112
Totaal in Australië en Polynesië	420.000	339.859	358.379
Egypte	110.000	88.382	69.368
Mauritius	237.000	201.550	249.705
Réunion	43.500	44.132	35.732
Natal	160.000	181.571	92.153
Mozambique	70.000	60.000	33.948
Totaal in Afrika	620.500	575.635	480.956
Europa — Spanje	8.000	7.871	7.376
Totaal Rietsuikeroogsten	14.226.200	13.837.410	9.801.536
Bietsuiker.			
Ver. Staten v. N.-Amerika	875.000	787.217	655.298
Canada	20.000	16.500	11.675
Europa volgens boven- staande specificatie	7.168.000	5.057.761	7.967.969
Wereldproductie	22.289.200	19.698.888	18.436.478

Trekt men hiervan den oogst van Britsch-Indië af, die niets met de statistiek te maken heeft, daar die geheel in het land zelf geconsumeerd wordt en geen of weinig invloed heeft op den invoer, dan komt men tot de volgende cijfers voor den wereldoogst:

1924/25	1923/24	1913/14
19.389.200	16.432.888	16.144.978 tons

De wereldproductie is dus sedert 1914 met 3½ miljoen tons toegenomen.

Hierbij wordt de nieuwe Cuba-oogst nog gotaxeerd op 4.300.000 tons, doch intusschen zijn ramingen ver-

schenen van 4.620.000 tons door Himely en 4,725.000 tons door Guma. Dit zijn groote verschillen, die echter elk jaar bij het begin der Cuba-campagne geconstateerd kunnen worden.

De laatste Cuba-oogst, oorspronkelijk op 3.800.000 tons getaxeerd, leverde 4.066.600 tons op en kon door planters geleidelijk tot dalende prijzen maar zonder schokken verkocht worden. De hoogste prijs werd in Februari betaald met 5½ c. c. & f. New York, terwijl begin Juni de laagste basis bereikt werd met 3 c. Tot begin Augustus bleef de prijs tusschen 3 c. en 3½ c. fluctueeren toen geregeld ook naar Europa verkoopen plaats vonden. Daarna herstelde zich de markt in September tot 4¼ c. en hield zich ongeveer op deze zasis staande, totdat de suiker uit den nieuwen oogst aan de markt kwam. Kort van te voren was de markt te New York zooveel boven Europeesche pariteit, dat in Engeland opgeslagen Cubasuiker naar Amerika terugverkocht kon worden, terwijl ook partijen nieuwe bietsuiker uit Europa daarheen verkocht werden. Aanvoeren uit den nieuwen Cuba-oogst brachten den c. & f. New York prijs aan het einde van het jaar weer terug tot 3 c. en daarmede heeft elke export van Europeesche bietsuiker naar Amerika opgehouden.

De noteringen van Spot Centrifugals te New York gaven de volgende fluctuaties te zien:

	Hoogste notering.	Laagste notering.
Januari	7.03 c.	6.40 c.
Februari	7.53 „	6.97 „
Maart	7.28 „	6.65 „
April	6.65 „	6.03 „
Mei	6.15 „	4.96 „
Juni	5.40 „	4.77 „
Juli	5.34 „	5.02 „
Augustus	5.65 „	5. — „
September	6.03 „	5.65 „
October	6.03 „	5.96 „
November	6.09 „	5.46 „
December	6.15 „	4.52 „

Dé consumptie bedroeg in de Vereenigde Staten 4.854.000 tons geraffineerd tegen 4.781.000 tons in 1923 of in ruwsuiker uitgedrukt 5.220.000 tons tegen 5.141.000 tons. De toename is dus van geen beteekenis en het verbruik bereikte niet eens de cijfers van 1922 nl. 5.093.000 tons geraffineerd resp. 5, 476.500 tons ruwsuiker.

Wijzigingen op het gebied der wetgeving met betrekking tot suiker vonden in Amerika niet plaats.

Dit was wel het geval in Engeland, waar het invoerrecht op suiker ingaande 30 April verlaagd werd met 14/- per Cwt. Beperkte zich in de maand, voorafgaande aan het indienen der begroting, de handel in suiker tot het voor de consumptie noodzakelijkste, zoo ontwikkelde zich toen deze verlaging, die de algemeene verwachtingen nog overschreed, bekend werd, een levendige handel bij stijgende consumptie. Deze bedroeg volgens de Board of Trade statistiek gedurende het geheele jaar 1.563.366 tons; eene toename tegen 1923 aantoonende van 93.152 tons.

In het begin van Maart werden de rechten op Duitse producten ten gunste van de reparatie-vergoedingen van 26 pCt. tot 5 pCt. verminderd, waardoor de concurrentie van Duitse suiker op de Engelsche markt weder mogelijk werd. In het najaar werd dit recht echter wederom tot 26 pCt. verhoogd.

Een belangrijk wetsontwerp werd nog juist vóór het einde van het jaar door het Engelsche Parlement aangenomen, strekkende tot bescherming van de inheemsche bietsuiker-industrie. Voor geraffineerde suiker uit inheemsche bieten, polariseerende meer dan 98 pCt., zal van Regeeringswege eene premie betaald worden van 19/6 per Cwt. gedurende de eerste vier jaren, 13/- voor de volgende drie jaren en 6/6 voor verdere drie jaren, terwijl de premie voor suiker van geringere kwaliteit in verhouding tot het voor de invoerrechten geldende tarief verminderd wordt. Intusschen zal de gebruikelijke accijns ook op Engelse suiker geheven worden, zoodat de netto premie

den Staat gedurende de eerste periode op 19/6 — 9/9 = 9/9 per Cwt. te staan zal komen. De fabrieken zijn verplicht den planters een minimum-prijs te betalen van 44/- per ton bij 15½ pCt. rendement gedurende de eerste vier jaren. Het directe gevolg van deze wetgeving zal waarschijnlijk zijn, dat tot de reeds in werking zijnde drie fabrieken, die in deze campagne ongeveer 25.000 tons produceeren, zich voor de a.s. campagne nog ongeveer vier of vijf nieuwe fabrieken zullen voegen. Onder deze omstandigheden kan de Engelsche bietsuikerindustrie in de toekomst een factor van eenige beteekenis worden, alhoewel tot oordeelen ter zake bevoegden niet gelooven, dat voor de suikercultuur voldoende gronden beschikbaar gesteld kunnen worden om verwachtingen op een zeer grooten oogst in de toekomst te rechtvaardigen.

De Board of Trade Statistiek over het afgelopen jaar luidt als volgt:

	Januari/December	
	1924	1923
	Tons	Tons
Import Rietsuiker	1.161.899	1.167.903
„ Geraffineerd	598.991	386.050
Totaal	1.760.890	1.553.953
Opbrengst raffinaderijen ..	868.400	940.057
Totaal binnenl. verbruik ..	1.563.366	1.470.214
Totale uitvoer	89.235	92.984
Voorraad 30 November 1924	150.050	157.300
„ 31 December 1924	165.550	157.400

In *Duitschland* verleende de Regeering in Maart toestemming tot den uitvoer van 50.000 tons, welk kwantum later eenige malen verhoogd werd. Onder den druk der ongunstige financiële toestanden werd hiervan door fabrikanten gaarne gebruik gemaakt. In het begin van Augustus, toen bleek dat er nauwelijks voldoende suiker voor het verbruik in het land aanwezig was en voor de kleine voorraden door houders hooge prijzen gevraagd werden, stelde de Regeering den invoer van suiker vrij en werd het een en ander weder ingevoerd — voornamelijk over *Holland* — totdat van af 20 October elke invoer weder verboden werd in verband met den binnenkomenden nieuwen oogst. Contracten vóór 19 October afgesloten mochten nog tot 9 November worden ingevoerd. Voor den nieuwen oogst zijn uitvoervergunningen gegeven voor 300.000 tons.

Op *Java* was bij het begin van het jaar reeds het grootste gedeelte van den oogst 1924 door de suikerfabrikanten verkocht. In Februari vonden nog afdoeningen plaats tot de hooge prijzen van f 16½ tot f 17½ voor No. 25 &/hooger en f 16 voor No. 16 &/hooger, daarna weigerden fabrikanten in de dalende markt te verkoopen, totdat einde Juni een groot kwantum No. 25 &/hooger tot f 13¼ afgegeven werd. Hierop volgden verdere afdoeningen tot prijzen fluctueerende tusschen f 13¼ en f 13½ en van No. 16 &/hooger tot f 12¼ totdat in September het restant van den oogst tot f 14¼ No. 25 &/hooger en f 13 No. 16 &/hooger koopers vond. De gemiddelde prijs, waartoe de Vereenigde Javasuiker Producenten den oogst verkocht hebben, is gunstig en bedraagt f 15,50 per picol voor No. 16 &/hooger tegen f 14,15 in 1923 en f 13,75 voor Muscovados tegen f 12,85.

Daar een groot gedeelte van den oogst aan speculanten op *Java* verkocht was bestond het geheele jaar, maar vooral van af het tijdstip, dat de suiker aan de afscheephavens geleverd werd, een uitgebreide handel buiten de suikerfabrikanten om. Aangezien ten gevolge van het late rijp worden van het riet de campagne later begon dan waarop men gerekend had, vonden de aan de markt komende disponibele partijen een beter onthaal dan de toestand van de suikermarkt wettigde. Toch werd door handelaren, die op speculatie gekocht hadden, veel geld verloren. Toen in Juli de afleveringen het hoogtepunt bereikt hadden, verscheen *Rusland* onverwachts als koper voor *Javasuiker*, hetgeen aan de markt opnieuw steun verleende

en waardoor de prijs voor disponibele suiker No. 25 &/hooger geleidelijk steeg totdat in September f 15 bereikt werd. Tot einde October fluctueerden de prijzen tusschen f 14½ en f 15, daarna brokkelden prijzen af en eindigde het jaar met hervenkoopen tot f 13 voor No. 25 &/hooger terwijl No. 16 &/hooger tot f 11 aangeboden was. De grootste afnemer van *Javasuiker* was *Britsch-Indië*, dat vrij regelmatig het geheele jaar door kocht. De afschepingen naar *Europa* verminderden, hetgeen blijkt uit ondervolgende specificatie van de totale afschepingen van Januari tot einde November (de December-opgave ontbreekt nog), opgemaakt door de Handelsvereniging te *Batavia*:

Bestemming	1924	1923	1922
	Tons	Tons	Tons
<i>Holland & vo.</i>	18.396	9.996	31.837
<i>Engeland</i>	101.451	212.818	98.769
<i>Frankrijk</i>	113.193	116.808	36.155
<i>Duitschland</i>	2.557	50	13.008
<i>België</i>	11.321	6.418	2.699
<i>Noorwegen</i>	2.424	820	2.318
<i>Zweden</i>	10	6.000	—
<i>Denemarken</i>	—	—	25
<i>Portugal</i>	1000	—	—
<i>Italië</i>	4.518	8.448	8.849
<i>Griekenland</i>	14.487	18.602	7.049
<i>Finland</i>	—	—	9.250
<i>Rusland</i>	33.343	—	1.997
<i>Turkije</i>	1.245	2.600	17.141
<i>Overige Levant</i>	390	2.254	—
<i>Port Saïd, Suez & Alexandrië vo. & i/tr.</i>	131.582	177.528	130.059
Europa	436.417	562.342	359.156
<i>Amerika Oostkust</i>	875	2.000	—
<i>Amerika Westkust</i>	21.898	33.620	7.000
Totaal bewesten Suez ..	459.190	597.962	366.156
<i>Britsch-Indië</i>	507.119	488.990	266.015
<i>Aden</i>	2.956	1.151	500
<i>Suez</i>	6.000	—	—
<i>Arabië</i>	832	—	272
<i>Penang</i>	13.950	7.016	—
<i>Singapore</i>	68.666	55.756	57.200
<i>Siam</i>	14.858	10.206	13.534
<i>Saigon</i>	—	4.199	—
<i>Dairen</i>	11.030	2.002	2.017
<i>China</i>	57.658	20.317	27.109
<i>Hongkong</i>	300.325	249.105	219.444
<i>Japan & Formosa</i>	300.405	265.356	305.332
<i>Australië</i>	3.170	11.955	2.695
<i>Nieuw-Zeeland</i>	10.055	12.294	—
Totaal	1.756.214	1.726.309	1.260.274

De verschepingen uit den nieuwen oogst van begin Mei tot einde December omvatten 1.553.760 tons tegen 1.389.861 tons in 1923.

De totale *Java*-oogst heeft volgens het Archief voor de Suikerindustrie in *Ned.-Indië* 32.217.561 picols of 1.989.967 tons van 1000 KG. opgeleverd tegen 1.788.304 tons en 1.808.036 tons in de beide voorgaande jaren. Het rendement was over het algemeen zeer gunstig en bedroeg in doorsnee ongeveer 6 pCt. meer dan in 1923. Voor 1925 werd de *Java*-aanplant met 3,8 pCt. uitgebreid.

In de afgelopen campagne moest echter opnieuw geconstateerd worden, dat de doorsneekwaliteit van de op *Java* geproduceerde witte suiker sterk verminderd. Terwijl vroeger de witte *Javasuiker* ver boven kleur No. 25 D.S. bleef en van arbitrages op kleur nooit sprake was, wordt het standaardnummer 25 niet alleen hoe langer hoe meer genaderd, maar in vele gevallen zelfs niet eens meer bereikt. Nog nooit hebben op *Java* zooveel arbitrages van witte suiker plaats gehad als in deze campagne. *Britsch-Indië*, dat tot de gemakkelijkste koopers van *Javasuiker* behoort, klaagt zeer over de kwaliteit van vele der ontvangen partijen. Het is bepaald eene zeer kortzichtige politiek om ter wille van eene kleine besparing bij het fabriekaat den vroeger zoo goeden naam van de witte *Javasuiker* te bederven, waarvan het natuurlijke gevolg is, dat het *Javaproduct* op de wereldmarkt eene geringere waarde zal bedingen in verhouding tot andere

suiker dan vroeger. Met het oog op de felle concurrentie, die Java thans weer tegemoet gaat tegenover de elk jaar grooter wordende biotoogsten, kan daarvoor niet genoeg gewaarschuwd worden.

Uit oogst 1925 sloten de Vereenigde Java Suiker Producenten de eerste verkoopen reeds in Februari 1924 af en wel op basis van f 16 voor No. 25 &/hooger en f 15 voor No. 16 &/hooger en No. 12/14. Tot deze hooge prijzen konden ongeveer 100.000 tons verkocht worden. Het merkwaardige feit deed zich toen voor, dat op dat tijdstip op Java suiker verhandeld werd uit drie verschillende oogstjaren. Er vonden toen n.l. nog herverkoopen plaats van disponibele suiker uit oogst 1923, terwijl tegelijkertijd groote contracten afgesloten werden voor de oogsten 1924 en 1925. Na de zooveen vermelde afdoeningen werd niets meer gedaan totdat in het begin van Juli verkoopers zich bereid verklaarden op de zeer verlaagde basis van f 12½ voor No. 25 &/hooger, f 11½ voor No. 16 &/hooger en f 11¼ voor Muscovados verdere posten af te sluiten. Tot deze prijzen werd in de maanden Juli en Augustus ongeveer een derde van den oogst der V.I.S.P. verkocht. In den loop van September verhoogden producenten de verkoopprijzen met f ¼, waartoe nog het een en ander afgedaan werd. Aan het einde van het jaar waren ongeveer 15 millioen picols, zijnde ruim de helft van den geheelen oogst 1925, door de fabrikanen verkocht tot den zeer bevredigenden gemiddelden prijs van f 13¼ voor No. 25 &/hooger en f 11,95 voor Muscovados, terwijl de marktwaarde hiervan toen nog slechts f 11 voor No. 25 &/hooger was, waartoe speculanten een gedeelte van hunne contracten voor 1925 herverkochten.

De zichtbare voorraden waren volgens C. Czarnikow's laatste gogevens als volgt:

	1924/25 Tons	1923/24 Tons	1922/23 Tons
Duitschland 1 Dec. 1924...	874.000	744.000	772.000
Tsjechoslowakije 1 Jan. '25	769.000	546.000	470.000
Frankrijk 1 Jan. 1925...	468.000	291.000	240.000
Nederland 1 Dec. 1924...	198.000	124.000	185.000
België 1 Nov. 1924.....	62.000	51.000	51.000
Engeland 1 Jan. 1925....	172.000	164.000	312.000
Europa.....	2.543.000	1.920.000	2.030.000
V.S. Atl. havens 28 Jan. '25	40.000	49.000	52.000
Cuba 24 Jan. '25 (alle hav.)	219.000	185.000	192.000
„ 10 Jan. '25 (binnenl.)	165.000	141.000	186.000
Totaal.....	2.967.000	2.295.000	2.460.000

Het surplus van 1924/25 zal naarmate de nieuwe bietsuiker afgeverkt wordt nog aanmerkelijk grooter worden en bij het vooruitzicht van een zeer grooten Cuba-oogst zal er voor consumenten geen aanleiding bestaan om meer te koopen dan voor hunne directe behoefte nodig is, tenzij op de tegenwoordige verlaagde prijsbasis het verbruik zeer sterk toeneemt. Het verbruik is echter steeds een zeer onberekenbare factor — meestal nog meer onberekenbaar dan de uitval der oogsten. Toch heeft C. Czarnikow zich voor Europa aan eene berekening van het verbruik gewaagd met het resultaat, dat in het tijdvak October-September 1924/25 Europa ongeveer 800.000 tons suiker van overzeesche landen zoude moeten importeerden, die in Cuba en Java gemakkelijk te vinden zullen zijn, doch ook eenige Engelsche koloniën, Brazilië, Peru en San Domingo zullen daarbij in aanmerking komen. Van groote betekenis voor de verdere ontwikkeling der suikermarkten is het toekomstig verbruik in de Vereenigde Staten, dat niet getaxeeerd kan worden.

Intusschen moeten suikerfabrikanten aan het idee wennen, dat de tijd van hooge suikerprijzen voorbij is.

A. V.

DE BEDRIJFSUITKOMSTEN DER SPOOR- EN TRAMWEGEN IN INDIE OVER 1923.

Aan het slot van mijn artikel in Nr. 425 (20 Februari 1924) over „De bedrijfsoverschotten der spoor- en tramwegen in Indië over 1918/1922” komt een

beknopte beschouwing voor betreffende de toen over 1923 verwacht wordende bedrijfsoverschotten bij de verschillende aldaar geëxploiteerde staats- en particuliere spoor- en tramwegen, met uitzondering van die voor stadsverkeer en de staats-smalspoorlijnen op Java. De verwachting werd uitgesproken, dat de achteruitgang in opbrengst ten gevolge van de sterke afname van het vervoer ongeveer zou worden opgewogen door een vermindering der exploitatiekosten, zoodat de bedrijfsoverschotten over het algemeen niet veel zouden afwijken van die over 1922, terwijl zij zelfs bij enkele ondernemingen, o.a. bij het Staatsbedrijf (S.S.) een vooruitgang zouden te zien geven.

De sedert verschenen jaarverslagen, waarvan dat betreffende S.S. eenige maanden geleden het licht zag, hebben zulks in hoofdzaak bevestigd zooals moge blijken uit nevenstaand overzicht I, dat over dezelfde ondernemingen loopt als het overzicht, opgenomen in Nr. 425 en evenals dit uitgestrekt is tot 1918, het laatste jaar met nog vrijwel normale verkeersverhoudingen. 1) In de daarop volgende jaren werden zij geheel abnormaal, doordat het verkeer eerst den invloed onderging van de hoogconjunctuur en daarna van de hierop gevolgde economische inzinking. Na een tijdperk van een ongekende toeneming van het verkeer kwam er een van een eveneens ongekenden teruggang, die, althans wat aangaat het personenverkeer, op dit oogenblik nog niet tot staan is gekomen.

Bij een beoordeeling der uitkomsten over 1923 dient met deze omstandigheden rekening te worden gehouden en daartoe is het noodig met de vermelding der uitkomsten over de voorafgaande jaren tot 1918 terug te gaan.

Hetgeen in de eerste plaats opvalt is, behoudens een enkele uitzondering, de sterke vooruitgang van de S.S.-lijnen en vooral van die op Java, vergeleken bij 1922. Dit niettegenstaande de opbrengst der Java-lijnen daalde van f 62.100.000 in 1922 tot f 57.200.000 in 1923 of met f 4.900.000. Men heeft echter tegelijk de exploitatiekosten weten terug te brengen van f 55.600.000 tot f 44.100.000, en daarop dus f 11.500.000 of ca. 20 pCt. bezuinigd, hetgeen buitengewoon veel is. Wie weet met hoeveel bezwaren het doorzetten van bezuinigingsmaatregelen op maar eenigszins beduidende schaal steeds gepaard gaat, zal erkennen, dat het een uitkomst is, waarop de leiding met groote voldoening mag terugblikken.

Intusschen blijft het over 1923 door de Java-lijnen bereikte overschot vrij aanmerkelijk onder dat over 1918. Gelijk overzicht II leert moet zelfs tot 1911 worden teruggedaan om een overeenkomstig overschot te aanschouwen.

Overzicht II.
Staatspoorwegen op Java.

Jaar	Gemiddeld aantal K.M. in exploitatie	Bedrijfsoverschot	
		Bedrag	per K.M.
1910	1968	f 10.608.000	f 5.390
1911	1985	„ 13.090.000	„ 6.594
1912	2173	„ 14.571.000	„ 6.705
1913	2228	„ 15.713.000	„ 7.053
1914	2229	„ 16.314.000	„ 7.319
1915	2238	„ 17.713.000	„ 7.915
1916	2407	„ 20.200.000	„ 8.392
1917	2508	„ 20.495.000	„ 8.172
1918	2508	„ 15.870.000	„ 6.328
1919	2508	„ 17.747.000	„ 7.076
1920	2508	„ 9.252.000	„ 3.689
1921	2637	„ 10.907.000	„ 4.136
1922	2719	„ 6.510.000	„ 2.394
1923	2728	„ 13.082.000	„ 4.796

In 1911 waren echter slechts 1985 K.M. in exploitatie tegen 2728 K.M. in 1923, waardoor het bedrijfs-

1) Voor S.S. was eigenlijk 1917 het laatste normale jaar; daarna begint bij dat bedrijf de groote achteruitgang.

Overzicht I. Spoor- en tramwegen in Indië.

Bedrijfsoverschotten (Opbrengsten minus exploitatiekosten).

Onderneming	1918	1919	1920	1921	1922 ¹⁾	1923
I. Staatsspoor- en tramwegen.						
a. Java	f 15.870.000	f 17.747.000	f 9.252.000	f 10.907.000	f 6.510.000	f 13.082.000
b. Sumatra's Westkust	" 1.421.000	" 1.547.000	" 1.491.000	" 1.571.000	" 1.204.000	" 1.486.000
c. Zuid-Sumatra	" 130.000	" 337.000	" 233.000	" 604.000	" 307.000	" 803.000
d. Atjeh	" 222.000	" 288.000	" ÷ 116.000	" ÷ 272.000	" ÷ 44.000	" 352.000
e. Celebes	—	—	—	—	" ÷ 17.000	" ÷ 62.000
II. Particuliere spoor- en tramwegen.						
a. Ned.-Indische Spoorweg..	f 5.405.000	f 6.113.000	f 6.354.000	f 7.813.000	f 5.896.000	f 6.035.000
b. Deli-	" 3.079.000	" 3.534.000	" 4.057.000	" 4.791.000	" 3.291.000	" 2.866.000
c. Samarang-Joana-tram ..	" 1.579.000	" 1.719.000	" 2.071.000	" 2.323.000	" 1.435.000	" 1.477.000
d. Semarang-Cheribon,, ..	" 2.235.000	" 2.321.000	" 2.877.000	" 3.209.000	" 2.681.000	" 2.686.000
e. Serajoedal-	" 314.000	" 477.000	" 416.000	" 528.000	" 460.000	" 471.000
f. Kediri-	" 399.000	" 415.000	" 483.000	" 605.000	" 435.000	" 426.000
g. Malang-	" 403.000	" 424.000	" 405.000	" 453.000	" 494.000	" 495.000
h. Probolingo-	" 140.000	" 133.000	" 149.000	" 237.000	" 165.000	" 196.000
i. Pasoeroean-	" 89.000	" 93.000	" 122.000	" 126.000	" 109.000	" 105.000
k. Modjokerto	" 155.000	" 206.000	" 200.000	" 278.000	" 226.000	" 213.000
l. Madoera-	" 300.000	" 326.000	" 552.000	" 541.000	" 531.000	" 430.000

¹⁾ Voor S.S. zijn thans de definitieve cijfers opgegeven.

overschot per K.M., dat ten slotte de maatstaf is van het financiële resultaat der exploitatie, in 1923 evenredig lager was.

De bedrijfsoverschotten per K.M. vertoont tot en met 1916 een regelmatige stijging; daarop volgde een periode van daling, aanvankelijk onbeduidend, later zeer sterk, welke eenige malen door een lichte stijging onderbroken werd. In 1922 werd het laagtepunt bereikt met slechts f 2394, gevende tegenover 1916, toen het bedrijfsoverschot per K.M. met f 8392 het hoogst was, een teruggang van niet minder dan 71 pCt. Dit tijdperk der na-oorlogsjaren heeft den S.S.-lijnen op Java dan ook een geduchten knak toegebracht; een particulier bedrijf ware daaronder vermoedelijk bezwaken.

Het jaar 1923 belooft evenwel een keerpunt te zullen zijn, daar verwacht wordt, dat ook het bedrijfsoverschot over 1924 een aanzienlijke toeneming te zien zal geven, doordat in dit jaar wederom intensief op de exploitatiekosten bezuinigd is kunnen worden en bovendien gerekend wordt op eenige vermeerdering van opbrengst, daar de economische toestand een begin van verbetering vertoont en een aantal goederentarieven verhoogd zijn geworden. Het te Semarang verschijnende dagblad „de Locomotief“ bevat dienaangaande in zijn nummer van 23 Oct. l.l. een belangwekkende beschouwing van zijn Bandoengschen correspondent, die, het blijkt uit het heele artikel, volkomen op de hoogte is van den gang van zaken bij S.S. Afgaande op hetgeen deze schrijft, zal 1924 waarschijnlijk een bedrijfsoverschot opleveren, hetwelk ongeveer f 8.500.000 grooter is dan dat over 1923, en derhalve f 21.600.000 bedragen zal of f 7900 per K.M., waarmee het tot het peil van 1915 zou zijn opgewerkt en nog slechts weinig verschillen van het hoogst bekende bedrag van f 8392 in 1916. Indien zich geen buitengewone tegenvallers voordoen zal dit echter in 1925 worden bereikt, en wellicht daarin zelfs worden overschreden.

Mocht het aldus uitkomen dan heeft het saneringsproces der Javalijnen een zeer snel verloop gehad.

Zeer belangrijk was ook de vooruitgang bij de lijnen in Z.-Sumatra, waartoe die in de Lampougs en Palembang behooren. Van de in overzicht I vermelde lijnen waren zij de eenige, die in 1923 een hoogere opbrengst (f 1.888.000) gaven dan in 1922 (f 1.621.000), hetgeen moet worden toegeschreven aan de uitbreiding, welke zij in 1923 ondergingen, door de openstelling van gereedgemaakte baanvakken in aanleg en het aanmerkelijk grootere vervoer van steenkolen uit de Gouvernementsmijnen te Boekit Assen in Palembang.

Voor de Palembang-lijnen is dit steenkolenvervoer een der voornaamste bronnen van opbrengst; ongeveer 45 pCt. sproot in 1923 daaruit voort. Desniettemin heeft men de exploitatiekosten kunnen terugbrengen van f 1.315.000 in 1922 tot f 1.085.000 in 1923.

Leverde de Atjehtram over 1922 nog een bedrijfsstekort op van f 44.000, dit veranderde over 1923 in een bedrijfsoverschot van f 352.000. Deze evenzoo zeer beteekenende vooruitgang is intusschen uitsluitend te danken aan de besparing op de exploitatiekosten, daar de opbrengsten een, zij 't ook betrekkelijk geringe, achteruitgang over 1923 vertoonden.

De Celebeslijn (Makassar—Takalar) was de eenige S.S.-lijn met minder gunstige bedrijfsuitkomsten in 1923 dan in 1922. Dit kan niet verwonderen. De lijn is slechts 47 K.M. lang en heeft een onbetrokkenend verkeer. De opbrengst bedroeg over 1923 maar f 7,52 per dag-K.M. Bij een dergelijke lijn zijn de exploitatiekosten niet te dekken; daar zij in 1922 slechts 6 maanden in exploitatie was, moest het bedrijfsstekort over 1923 wel grooter worden.

Een eenigszins ander beeld vertoont de bedrijfsoverschotten der particuliere ondernemingen over 1923. Van een sterken vooruitgang, vergelijkbaar met dien der S.S.-lijnen, was bij geen harer sprake; wel ging het bedrijfsoverschot bij eenige in meerdere of mindere mate achteruit. Dit deed zich het sterkst voor bij de ondernemingen, welke haar arbeidsveld buiten Java hebben liggen, zijnde de Delispoorweg en de Madoeratram. Bij deze beide ondernemingen was trouwens de daling in de opbrengsten naar verhouding het grootst. Bij alle ondernemingen was het bedrijfsoverschot grooter dan over 1918, behalve bij den Delispoorweg en de Samarang-Joana-tram, bij welke het intusschen niet daalde onder dat van 1916 respectievelijk 1917.

Het ligt voor de hand om het verloop van het bedrijfsoverschot bij de S.S.-lijnen op Java te vergelijken met dat van de aldaar werkende particuliere ondernemingen, omdat zij alle haar bedrijf onder dezelfde economische omstandigheden uitoefenen. Daartoe zullen de particuliere ondernemingen worden beschouwd als ééne enkele met een exploitatie-lengte gelijk aan hare totale exploitatielengte en een bedrijfsoverschot gelijk aan haar totaal bedrijfsoverschot, en zal hiervoor een zelfde overzicht worden samengesteld als II voor de S.S.-lijnen op Java geeft. Dit volgt hieronder.

Overzicht III.

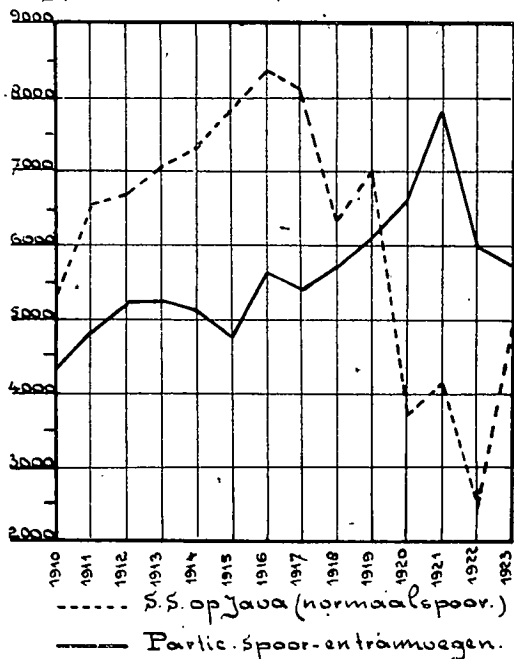
Particuliere spoor- en tramwegen op Java.

Jaar	Gemiddeld aantal K.M. in exploitatie	Bedrijfsoverschot	
		Bedrag	per K.M.
1910	1841	f 7.879.000	f 4.280
1911	1841	" 8.920.000	" 4.845
1912	1841	" 9.643.000	" 5.238
1913	1849	" 9.727.000	" 5.261
1914	1808	" 9.292.000	" 5.139
1915	1843	" 8.770.000	" 4.759
1916	1859	" 10.396.000	" 5.592
1917	1854	" 10.076.000	" 5.435
1918	1863	" 10.719.000	" 5.754
1919	1951	" 11.899.000	" 6.099
1920	1973	" 13.079.000	" 6.629
1921	1974	" 15.572.000	" 7.889
1922	1971	" 11.902.000	" 6.039
1923	2105	" 12.104.000	" 5.750

Het verloop der in overzicht II en III vermelde bedrijfsoverschotten per K.M. is in onderstaande grafische voorstelling in beeld gebracht.

Spoor-entramwegen op Java.

Bedrijfsoverschotten per K.M. over 1910/1923.

Tot 1917 vertoonen de bedrijfsoverschotten per K.M. van S.S. en de particuliere lijnen, behalve wat deze laatste betreft in de jaren 1914 en 1915, een vrijwel overeenkomstig stijgend-belooft; de toeneming was echter bij S.S. relatief veel grooter. Daarna zette bij S.S. een scherpe daling in; bij de particuliere lijnen werd echter een tijdperk van stijging ingeluid, die aanvankelijk geleidelijk was, doch later bepaald scherp mocht worden genoemd. Het gevolg hiervan was, dat, terwijl het overschot per K.M. van S.S. in 1916 nog f 2800 grooter was dan dat der particuliere lijnen, in 1920 de rollen omkeerden en het overschot der particuliere lijnen dat van S.S. met f 2900 overtrof; in 1921 en 1922 zelfs met f 3700. Voorts, dat in elk der jaren 1920/1922 het totale bedrijfsoverschot der particuliere lijnen aanmerkelijk grooter was dan dat van S.S. In die jaren bedroeg het bij de particuliere lijnen t.z.: f 40.553.000 en bij S.S. f 26.669.000, daarentegen in de voorafgaande jaren 1917/1919 resp. f 32.694.000 en f 54.112.000.

Eerst in 1924 zal de oude en ook natuurlijke toestand terugkeeren, dat het overschot van S.S., zowel per K.M. als in totaal, aanmerkelijk grooter is dan dat der particuliere lijnen.

De grafische voorstelling illustreert op sprekende

wijze hetgeen reeds vroeger door mij is opgemerkt,¹⁾ dat de particuliere ondernemingen zich goed aan de tijdsomstandigheden hebben weten aan te passen door, naar gelang de exploitatiekosten onder den invloed daarvan stegen, de tarieven tijdig en in voldoende mate te verhoogen. De lijn harer bedrijfsoverschotten volgt getrouw het verloop der conjunctuur; zoolang deze opgaand was steeg zij, en zij ging omlaag toen de inzinking intrad.

Bij S.S. doet zich het omgekeerde voor; de lijn der bedrijfsoverschotten loopt juist tegen de conjunctuur in. De daling zette reeds in vier jaar vóórdat de inzinking zich deed gevoelen en zij was het grootst tijdens de eigenlijke hoogconjunctuur. De exploitatiekosten stegen tusschen 1917 en 1921, het jaar waarin exploitatiekosten en opbrengsten het grootst waren, van f 8.169 per K.M. tot f 21.862 of met f 13.693 (168 pCt.), de opbrengsten daarentegen van f 16.341 tot f 25.998 of slechts met f 9.657 (59 pCt.), zoodat het bedrijfsoverschot f 4.036 (47 pCt.) kleiner werd.

Bij de particuliere ondernemingen was de stijging der exploitatiekosten, hoewel ook zeer belangrijk, naar verhouding veel geringer; zij bedroegen in 1917 per K.M. f 5.751 en in 1921 f 11.892, zijnde f 6.141 (107 pCt.) meer. Aan den anderen kant namen de opbrengsten in sterkere mate toe ten gevolge van de door de particuliere ondernemingen toegepaste grootere tariefsverhoogen; zij stegen van f 11.186 per K.M. in 1917 tot f 19.780 in 1921, of met f 8.594 (77 pCt.).

Door een overeenkomstige tariefpolitiek te volgen zouden de uitkomsten van S.S. aanmerkelijk minder ongunstig zijn geweest. Om principiele reden is daarvan afgezien; het werd niet wenschelijk geoordeeld de gemeenschap de daaruit voortvloeiende lasten op te leggen, een beslissing, die vele millioenen gekost heeft. Ware echter anders gehandeld, en zouden de tarieven ongeveer in gelijke mate zijn verhoogd als bij de particuliere ondernemingen, dan nog zouden de uitkomsten hebben achtergestaan bij die der particuliere ondernemingen wegens de veel sterkere opvoering der exploitatiekosten bij S.S. Tot een stijgende lijn zouden zij het bij S.S. vermoedelijk wel niet hebben kunnen brengen.

Het is van gewicht om ook eens aan de hand van het volgend overzicht na te gaan hoe de verhouding is geweest tusschen den teruggang in de opbrengsten en de exploitatiekosten bij de S.S.-lijnen op Java en de particuliere lijnen aldaar tusschen 1921 en 1923.

	1921	1922	1923	
S.S.	Opbrengsten..	f 68.558.000	f 62.075.000	f 57.203.000
	waarvan:			
	Reizigers			
	en bagage	„ 30.533.000	„ 26.630.000	„ 23.180.000
	IJI- en vrachtgoed.	„ 30.727.000	„ 28.826.000	„ 28.546.000
	Exploitatiekosten	„ 57.651.000	„ 55.566.000	„ 44.121.000
Overschot ..	f 10.907.000	f 6.509.000	f 13.082.000	
Particuliere lijnen	Opbrengsten..	f 39.046.000	f 33.257.000	f 31.349.000
	waarvan:			
	Reizigers			
	en bagage	„ 13.721.000	„ 12.111.000	„ 10.173.000
	IJI- en vrachtgoed.	„ 23.277.000	„ 19.604.000	„ 19.331.000
	Exploitatiekosten	„ 23.474.000	„ 21.355.000	„ 19.245.000
Overschot ..	f 15.572.000	f 11.902.000	f 12.104.000	

Hieruit blijkt, dat bij S.S. de opbrengsten uit het vervoer van reizigers en bagage zijn teruggelopen met 24 pCt. en die uit het vervoer van vrachtgoederen met 7 pCt. tegen onderscheidenlijk 26 pCt. en 17 pCt. bij de particuliere lijnen. De grootere tariefs-

¹⁾Zie No. 425 — Bedrijfsoverschotten der spoor- en tramwegen in Indië over 1918/1922.

verhoogingen der particuliere lijnen hebben derhalve niet tot gevolg gehad, dat de opbrengst uit het vervoer van reizigers beteekend meer is achteruitgegaan dan die van de S.S.-lijnen; op den relatief sterkeren achteruitgang der opbrengst van het goederenvervoer kunnen zij echter wel van invloed zijn geweest.

De besparing op de exploitatiekosten bedroeg in het beschouwde tijdvak bij S.S. 23 pCt. en bij de particuliere lijnen 18 pCt. S.S. heeft er dus het meest aanmerkelijk dieper ingezet. Hierbij moet echter in aanmerking worden genomen, dat in de voorafgaande jaren de exploitatiekosten bij S.S. in veel sterkere mate waren toegenomen dan bij de particuliere ondernemingen, zoodat bij S.S. meer te bezuinigen viel.

De besparing op de exploitatiekosten is bij de particuliere lijnen vrijwel gelijk over elk der jaren 1922 en 1923 verdeeld, terwijl zij bij de S.S.-lijnen nagenoeg geheel in 1923 werd verkregen. Het bezuinigingsproces is bijgevolg eerder bij de particuliere lijnen doorgezet. De daarbij bestaande eenvoudiger verhoudingen maakten trouwens het bezuinigingswerk gemakkelijker dan bij het omvangrijke en ingewikkelde bedrijf der S.S.-lijnen op Java.

Uit den teruggang der opbrengsten over 1923 bij alle ondernemingen blijkt, dat dit jaar uit een verkeersoogpunt beschouwd nog geheel tot de malaise-jaren moet worden gerekend. In 1924 is hierin in zoverre eenige verbetering gekomen, dat verwacht mag worden, dat eenige ondernemingen een toeneming der opbrengst te zien zullen geven. Deze zal dan echter geheel uit het goederenvervoer voortspruiten, daar het reizigersvervoer, gelijk in den aanhef werd opgemerkt, nog allerwegen terug blijft loopen. Dit wijst erop, dat ook het jaar 1924, wat het verkeer betreft, nog in het teeken der malaise staat.

Het aanhouden van den teruggang in het reizigersverkeer heeft de vraag doen rijzen of de sterk verhoogde reizigerstarieven thans niet te hoog zijn en verlaagd zullen moeten worden. Eenige particuliere ondernemingen zijn er daarom bij wijze van proef kort geleden toe overgegaan om het tarief van inland-sche reizigers, dat geleidelijk was verhoogd geworden van 1 cent op 1,40 cent per KM. — bij S.S. slechts tot 1,25 cent —, op enkele hiervoor in aanmerking komende zijlijnen weer te brengen op 1 cent per KM. De proeven zijn nog niet lang genoeg aan den gang en worden op te beperkte schaal uitgevoerd om ter zake reeds een oordeel te mogen uitspreken; de voorloopige uitkomsten lijken echter gunstig.

De uitkomsten voor 1924 zullen, voor zoverre thans valt na te gaan, bij de particuliere ondernemingen niet onder die van 1923 blijven; bij enkele zullen zij beter zijn. Bij S.S. beloven zij, zooals reeds werd medegedeeld, zelfs aanmerkelijk beter te zullen zijn.

G. P. J. CASPERSZ.

DE VASTE TAXATIE-CLAUSULE ONDER DE TEGENWOORDIGE EN DE VROEGERE BEURS-BRAND-POLIS.

Algemeen is de gewoonte van fabrikanten om met vaste taxatie te verzekeren, althans voor zover het gebouwen en machinerieën betreft en zulks zoowel onder vigueur der oude als onder vigueur der nieuwe 1 Januari 1921 in werking getreden beurs-brand-polis. Of — het is vermoedelijk juist — het als volgt uit te drukken — het was bij de oude brandpolis de gewoonte gebouwen en machinerieën met vaste taxatie te verzekeren en die gewoonte is sedert de inwerkingtreding der nieuwe polis blijven bestaan, zonder dat men zich heeft afgevraagd, of er ten gevolge van de een of andere nieuwe bepaling in de thans geldende polis misschien reden was in die gewoonte wijziging te brengen.

Wat beteekent verzekering met vaste taxatie? Aan

beantwoording dier vraag ga echter nog vooraf de vraag: „hoe geschiedt in het algemeen gesproken de regeling eener brandschade bij verzekering op beurspolis?” In afwijking der gewoonte van meerdere binnenlandsche maatschappijen om te verzekeren op herbouw-condities, waarbij de verzekerde *verplicht* is het verbrande te herbouwen en naar rato dier kosten de vergoeding geschiedt (behoudens eventuele verplichting voor den verzekerde zelf een deel dier kosten te dragen wegens verbetering van oud tot nieuw), wordt bij verzekering op beurspolis een geldsom vergoed, die de verzekerde mag aanwenden, gelijk hij wil, zonder tot herbouw verplicht te zijn.

Het bedrag dier geldsom wordt als volgt bepaald: Experts taxeren eerst de waarde van het verzekerde onmiddellijk *na* den brand, daarna de waarde onmiddellijk *voor* den brand, het verschil is de schade, welk bedrag assuradeuren ten volle vergoeden, wanneer voldoende verzekerd is en anders naar verhouding. In de practijk handelt men daartoe aldus, dat het door vergelijking der waarden voor en na den brand gevonden schadecijfer uitgedrukt wordt in een percentage der waarde voor den brand, welk percentage assuradeuren over de door hen verzekerde sommen vergoeden.

Wordt bijv. de waarde van een gebouw in onbeschadigden staat getaxeerd op f 100.000, in beschadigden staat op f 25.000, schade f 75.000, dan zegt men: de schade is dus 75 pCt., en assuradeuren vergoeden dus 75 pCt. over de door hen geteekende sommen. Is dit f 100.000, dan vergoeden assuradeuren dus f 75.000 of juist de geleden schade, is verzekerde f 60.000, dan vergoeden assuradeuren daarover 75 pCt. of f 45.000 en moet verzekerde zelf in de schade voor f 30.000 bijdragen. Voor het bedrag, waarmee de verzekerde som blijft onder de taxatie in onbeschadigden staat, wordt de verzekerde als zijn eigen assuradeur beschouwd met gevolg, dat hij daarover zelf het schadepercentage te dragen heeft. Meer dan f 75.000 behoeven assuradeuren nimmer te vergoeden, zoodat, wanneer meer dan f 100.000 verzekerd is, zij toch met betaling van f 75.000 kunnen volstaan.¹⁾

Het bovenstaande geeft weer wat men noemt *verzekering op open polis*. Doordien daarbij in geval van schade de waarde van het verzekerde onmiddellijk voor den brand geschat moet worden, ontstaat de mogelijkheid, dat als schadevergoeding een ander bedrag dan de werkelijk geleden schade wordt uitgekeerd. Immers de waarde onmiddellijk na den brand kan te hoog en de waarde onmiddellijk voor den brand te laag worden geschat, waardoor het verschil tusschen beide waarden des te geringer wordt en ten slotte een te gering bedrag als schadevergoeding wordt uitgekeerd evenals het omgekeerde kan plaats vinden, waardoor teveel aan schadevergoeding zou worden betaald.

Tegenover de eerste onzekerheid, die der na-taxatie, bestaat uit den aard der zaak geen remedie, tegen de onzekerheid der voor-taxatie echter wel. Ingevolge art. 275 Wetb. v. Kooph. kan nl. het verzekerd voorwerp bij het aangaan der verzekering voor deskundigen worden gewaardeerd, die daartoe door partijen moeten worden benoemd. Wordt deze taxatie in de polis opgenomen, dan kan daartegen niet meer door assuradeuren worden opgekomen (behoudens in geval van bedrog) en wordt in geval van schade het ver-

¹⁾ Ik heb meermalen door een verzekerde de opmerking hooren maken, dat deze regeling oubillijk is. Moet een verzekerde bij onderverzekering zelf in de schade bijdragen, dan is billijk, zoo zegt men, dat hij bij oververzekering iets extra's geniet.

De kwestie der billijkheid ter zijde latend, antwoord ik, dat de wet die extra-uitkeering niet toeliet, omdat daardoor tekort zou worden gedaan aan het indemniteitskarakter der verzekerings-overeenkomst, ingevolge welke deze slechts schadeloosstelling — en niet meer — mag beoogen.

Intusschen zullen wij straks zien, dat, zij het langs een omweg, uitkeering van een te hoog bedrag als schadevergoeding wel kan voorkomen.

schil tusschen die taxatie en de waarde na den brand vergoed.²⁾

Op deze wijze is de onzekerheid, op welk cijfer in geval van brand de waarde van het verzekerd voorwerp onmiddellijk voor de ramp zal worden getaxeerd, weggenomen en blijft alleen de onzekerheid, welk resultaat de na-taxatie (d.i. de taxatie der waarde na den brand) zal geven, over. Men noemt dit *verzekering met vaste taxatie*. De tegenstelling tusschen beide verzekeringsvormen betreft dus niet de voor-taxatie zelve, — deze moet bij beide verzekeringsvormen geschieden — maar wel het tijdstip der taxatie; bij verzekering op open polis geschiedt die taxatie eerst na de ramp, bij verzekering met vaste taxatie reeds bij het sluiten der verzekering.

Het zijn vooral de verzekerden, die aan verzekering met vaste taxatie de voorkeur geven — zij vreezen blijkbaar ten zeerste, dat de na een brand nog te verrichten taxatie der waarde onmiddellijk voor den brand te laag zal uitvallen — en assuradeuren zijn in den regel bereid aan de wenschen van verzekerden tegemoet te komen, althans voorzover het de verzekering van gebouwen en machinerieën betreft.

Intusschen heeft de medaille ook een keerzijde, die thans vertoond moet worden. Ondergaat het met vaste taxatie verzekerde gebouw een waardeverandering tusschen het sluiten der verzekering en den dag eener ramp, dan kan de uit te keeren schadevergoeding aanmerkelijk verschillen van de werkelijk geleden schade en wel zooveel als nooit bij verzekering op open polis onder dezelfde omstandigheden denkbaar is.

B.v. een gebouw is verzekerd voor ..... f 100.000
Werkelijke waarde ten dage van een ramp „ 150.000
Schade: 50 pCt., dus waarde na den brand „ 75.000

Verzekerd met vaste taxatie:

Assuradeuren vergoeden f 100.000, min .....
f 75.000 is ..... „ 25.000

Verzekerd op open polis:

Assuradeuren vergoeden 50 pCt. van
f 100.000 is ..... „ 50.000

Bij verzekering met vaste taxatie draagt de verzekerde met *het volle bedrag*, waarmee de taxatie onder de werkelijkheid blijft, in een schade bij, bij verzekering op open polis slechts met het schadepercentage daarover. Men zegge niet, dat een dergelijk verschil tusschen de vaste taxatie en de werkelijke waarde ondenkbaar is. In den oorlogstijd met zijn snel oplopende waarde aller goederen zijn herhaaldelijk momenten voorgekomen, waarop de vaste taxatie van een gebouw en de werkelijke waarde hemelsbreed uiteenlagen en bij ervaring weet ik van gevallen, waarbij na een brand verzekerde recht bleek te hebben op... niets, omdat de taxatie van de waarde na den brand nog hooger bleek uit te vallen dan de in de polis opgenomen vaste taxatie.

Intusschen kan ook het omgekeerde voorkomen, bij waarde-daling tusschen het tijdstip der sluiting eener verzekering en dat van een brand kan, het gebeuren, dat assuradeuren voor een kleine schade een groote schadeloosstelling moeten geven. Is bv. een gebouw, met vaste taxatie verzekerd voor f 100.000, ten dage, dat een brand een schade van f 1.000 veroorzaakt, waard f 50.000, dus in beschadigden staat f 49.000, dan moeten assuradeuren een dergelijke schade vergoeden met f 51.000.

Aldus de toestand onder vigueur der oude polis.

Het is vooral deze laatste consequentie der vaste

²⁾ Men heeft er goed om te denken, dat de taxatie ierdaan door deskundigen, door partijen daartoe benoemd, moet geschieden. Met taxatie door partijen zelve, met name door den verzekerde zelf onder toevoeging der woorden „als ware deze taxatie op de wijze van art. 275 W. v. K. gedaan“, bereikt men zijn doel niet. Zie arrest van den Hoogen Raad 20 Juni 1924 W. No. 11258, waarbij is beslist, dat deze taxatie is die van art. 274 W. v. K., waarbij den verzekerde door den rechter de nadere rechtvaardiging der uitgedrukte waarde kan worden opgelegd en de verzekeraars steeds de bovenmatigheid der taxatie mogen bewijzen.

taxatie, die assuradeuren gevreesd hebben¹⁾ en zij hebben daarom in de in 1921 zoowel te Amsterdam als te Rotterdam ingevoerde nieuwe beurs-brand-polis een bepaling opgenomen, die bedoelt de al te scherpe kanten der vaste taxatie clause af te vijlen. Paragraaf 13 lid 2 der nieuwe polis houdt in:

„Bij voor-taxatie overeenkomstig art. 274 of 275 „Wetb. v. Kooph. zal — onverminderd de rechten „van de onderteekenaars der polis uit deze artikelen „voortvloeiend — als waarde voor den brand het be- „drag dier voor-taxatie worden aangenomen en zal „bij het begrooten der waarde na den brand met de „bedoelde voor-taxatie worden rekening ge- „houden.“

De geursiveerde woorden bevatten des poedels kern. Voor wie de geschiedenis harer wording niet kent, zijn bedoelde woorden al zeer onduidelijk, voor wie daar wel van op de hoogte is, blijven zij niettemin vaag en een scherp afgebakend richtsnoer voor de practijk geven zij allerminst.

De practijk past ze intusschen, voorzover mij bekend, als volgt toe: blijkt ten dage van een brand de vaste taxatie van een gebouw zeker percentage hooger of lager dan de werkelijke waarde onmiddellijk voor den brand te zijn, dan wordt dat zelfde percentage toegepast op de waarde na den brand en assuradeuren betalen het verschil tusschen de aldus gereconstrueerde waarde na den brand en de vaste taxatie.

Eerste voorbeeld. Een gebouw is met vaste taxatie verzekerd voor ..... f 100.000
Werkelijke waarde onmiddellijk voor den brand ..... „ 50.000
Werkelijke waarde onmiddellijk na den brand ..... „ 25.000

De vaste taxatie is dus het dubbele van de werkelijkheid. De waarde na den brand is nu ook te verdbubelen.

Assuradeuren vergoeden f 100.000 min $2 \times f 25.000$
is ..... f 50.000

Tweede voorbeeld. Een gebouw is met vaste taxatie verzekerd voor ..... f 100.000
Werkelijke waarde onmiddellijk voor den brand ..... „ 200.000
Werkelijke waarde onmiddellijk na den brand ..... „ 25.000

De vaste taxatie is dus de helft van de werkelijkheid. De waarde na den brand is daarom ook te halveeren.

Assuradeuren vergoeden f 100.000 min
 $\frac{f 25.000}{2}$ is ..... f 87.500

De nieuwe regeling heeft, wanneer de taxatie te laag is, dit typische gevolg, dat de schaderegeling tot precies hetzelfde resultaat voert als bij verzekering op open polis. Immers alsdan zou in bovengenoemd voorbeeld aldus geredeneerd zijn: waarde voor den brand f 200.000, waarde na den brand f 25.000, schade dus 87½ pCt., assuradeuren betalen 87½ pCt. van f 100.000 is f 87.500.

Is de vaste taxatie te hoog, dan is het verschil in vergelijking met verzekering op open polis dit, dat de verzekerde nu een extra douceurtje ontvangt nml. het schadepercentage over het bedrag, waarmee de vaste taxatie de werkelijke waarde onmiddellijk voor den brand blijkt te overtreffen. Het verschil tusschen verzekering op open polis en met vaste taxatie is onder vigueur der nieuwe polis aanmerkelijk geringer geworden en in ieder geval bereikt verzekerde met verzekering op vaste taxatie niet meer zijn doel: vastlegging *vantevoren* der waarde onmiddellijk voor den brand uit vrees, dat deze ten tijde van een brand te laag gesteld zal worden. Slechts schijnbaar laten assuradeuren de vaste taxatie in eere, in werkelijkheid tasten zij deze aan door te morrelen aan de

¹⁾ De algemeene waardedaling, na den oorlog ingetreden, zal daaraan niet vreemd zijn geweest.

waarde na den brand en betreffende de taxatie daarvan een voorschrift aan de experts te geven, waardoor hun taxatie de waarde na den brand niet meer overeenkomstig de werkelijkheid aangeeft.

Ik sprak zoo juist van een douceurtje, dat de verzekerde geniet, wanneer de vaste taxatie te hoog blijkt te zijn. Ook dit is slechts schijnbaar. In de meeste gevallen nml. hebben de verzekeraars het in de hand dit douceurtje weder aan den verzekerde te ontnemen.

Het derde lid van de hierboven reeds aangehaalde paragraaf 13 houdt nml. in:

„Ingeval van verzekering op den opstal of op machines zullen de schatters, indien het beschaadigde naar hun oordeel voor herstelling vatbaar is, ook de herstellingskosten onmiddellijk na den brand waardeeren en zal het den ondertekenaars der polis vrijstaan inplaats van het in deze paragraaf bedoelde schadebedrag het bedrag dier herstellingskosten te vergoeden.”

Zoodra dus als gevolg van een te hooge vaste taxatie het verschil tusschen deze en de waarde na den brand (gereconstrueerd op de wijze als bij paragraaf 13 lid 2 aangegeven) meer bedraagt dan de taxatie der herstellingskosten, kunnen assuradeuren volstaan met vergoeding der laatste, althans zoolang het verbrande naar de meening der experts voor herstelling vatbaar is.

Wij zien dus dit: onder vigueur der huidige beurspolis geschiedt bij te lage vaste taxatie de schadevergoeding geheel als ware op open polis verzekerd.

Bij te hooge vaste taxatie blijft er eenig verschil met het geval, dat op open polis verzekerd is, over:

1. doordien de verzekerde, wanneer het verbrande niet voor herstelling vatbaar is, ten volle van de te hooge taxatie blijft profiteren. Intusschen betreft dit een uitzonderingsgeval;

2. doordien, wanneer het verbrande wel voor herstelling vatbaar is, schaderegeling op basis der herstellingskosten een hogere uitkeering geeft dan op basis van verschil tusschen waarde voor en waarde na den brand bij verzekering op open polis. Ik kan dit verschil het best aan de hand van een voorbeeld laten zien.

Stellen wij, dat de bouwkosten van een fabriek hebben bedragen f 100.000, ten dage van een brand is het gebouw 10 jaar oud, het gebouw is voor de helft verbrand. Bij verzekering op open polis zullen de experts bij hun taxatie van de waarde voor den brand er rekening mede houden, dat het gebouw 10 jaar geleden gebouwd en dus door slijtage in waarde verminderd is. Zij zullen daarom de waarde voor den brand stellen b.v. op f 90.000, waarde na den brand f 50.000, vergoeding f 40.000. De taxatie der herstellingskosten zal bedragen f 50.000 omdat daarbij de min of meer versleten toestand van het gebouw onmiddellijk voor den brand slechts een kleine rol speelt en die rol eerder tot een verhooging dan tot een verlaging van de taxatie der herstellingskosten zal leiden.

Er is dus vergeleken met den ouden toestand een aanmerkelijke verandering gekomen: het groote nadeel, vroeger aan een te lage vaste taxatie voor den verzekerde verbonden, is weggenomen. Daartegenover staat, dat het groote voordeel, dat onder vigueur der oude polis den verzekerde als gevolg der te hooge vaste taxatie in den schoot viel, tot heel wat geringere proporties is teruggebracht. De scherpe grenslijn, vroeger tusschen verzekering met vaste taxatie en verzekering op open polis bestaande, is vervaagd. Laat ik hier dadelijk aan toevoegen, dat van algemeen maatschappelijk standpunt beschouwd m.i. de aangebrachte verandering niet anders dan een verbetering te noemen is.

Intusschen is er nog een punt, dat onder de tegenwoordige polis een ietwat andere beoordeeling vraagt dan vroeger en ik wil mijn artikel besluiten met daarop nog te wijzen.

Verzekering met vaste taxatie brengt uit den aard

der zaak met zich mede specificatie. Een fabrikant, die besluit zijn fabriek met vaste taxatie te verzekeren, laat de gebouwen, die zijn fabrieks-complex uitmaken, niet in één som taxeeren, hij specificeert en taxeert ieder gebouw afzonderlijk, misschien verdeelt hij zelfs ieder gebouw nog weer onder in eenige afzonderlijke posten. Wat de machinerieën betreft, zal hij afzonderlijk specificeren en taxeeren, hetzij de machinerieën in ieder gebouw aanwezig afzonderlijk, hetzij in iedere zaal opgesteld afzonderlijk, misschien zelfs iedere machine afzonderlijk. Zoo'n specificatie heeft onmiskenbare voordeelen: vooral bij partieele schaden zal de schadevaststelling, wanneer ieder voorwerp afzonderlijk gespecificeerd is, gemakkelijk kunnen geschieden en de kans, dat bij de schade-opneming geschil tusschen de daarmee belaste experts ontstaat, is gering. Doch aan een sterk doorgevoerde specificatie is ook een gevaar verbonden, een gevaar — en zichier het verband tusschen specificatie en het onderwerp van mijn artikel —, dat onder de nieuwe polis meer op den voorgrond treedt.

Een fabriekscomplex n.m.l. is in de praktijk geen gelijkblijvende eenheid, uit den aard der zaak ontdekt een fabrikant telkens, dat ter bevordering van het productieproces hier een bijbouw noodig is, ginds iets moet worden afgebroken, hier een nieuwe machine moet worden bijgeplaatst, daar een machine moet worden weggenomen. Geeft hij al die veranderingen trouw aan de verzekering op, zoodat de bij de polis behorende specificatie steeds aan de werkelijkheid beantwoordt, dan is er ingeval van schade geen moeilijkheid, doch hoe licht ontstaat er in de opgave dier veranderingen achterstand of wordt zij geheel vergeten, vooral, wanneer de aangebrachte veranderingen de totaal waarde van het fabriekscomplex niet of nauwelijks beïnvloeden!

Eerst ten dage van een ramp bemerkte de verzekerde dan tot zijne schrik, dat de bij de polis behorende specificatie niet meer aan de werkelijkheid beantwoordt en dat bijv. de posten A., B. en C. te hoog en de posten D., E. en F. te laag verzekerd en getaxeerd zijn. Het gevolg is, dat ten aanzien van die posten, die te laag verzekerd en getaxeerd zijn, de verzekerde zelf in de schade bij te dragen heeft. Onder vigueur der oude polis kon verzekerde voor dit te weinig compensatie vinden in het bedrag, dat hij op de te hoog verzekerde en getaxeerde posten teveel kreeg, doch thans vragen assuradeuren ten aanzien der te hoog getaxeerde posten „is het verzekerde voor herstelling vatbaar?” en luidt het antwoord op die vraag bevestigend, dan volstaan assuradeuren met vergoeding dier herstellingskosten overeenkomstig het bepaalde in de reeds aangehaalde paragraaf 13, lid 3 der polis.

Zoo heb ik onlangs het geval bij de hand gehad, dat een fabriek in 34 verschillende posten gespecificeerd en getaxeerd was, waarvan; toen er een brand plaats vond, er 32 te laag getaxeerd bleken te zijn, terwijl er 2 veel te hoog getaxeerd waren. De totaal-som der verschillende verzekerde bedragen gaf ook wel eene onderverzekering, maar het teveel, op de 2 posten verzekerd, maakte veel goed. De taxatie der experts gaf als uitkomst, dat de waarde van het complex onmiddellijk vóór den brand in totaal was f 575.000 en na den brand f 217.000, schade dus f 358.000, zoodat, ware de verzekerde som ad f 446.000 als één bedrag op open polis verzekerd geweest, verzekerde zou ontvangen hebben ongeveer f 278.000. Thans had hij, als gevolg der specificatie en vaste taxatie met toepassing van het bepaalde in paragraaf 13 lid 2 en 3 recht op rond f 226.000 of f 52.000 minder.

Ware deze verzekering nog gesloten geweest op de conditiën der oude polis, dan zou verzekerde recht gehad hebben op f 231.000 of f 5000 meer.¹⁾

¹⁾ Bovenstaande cijfers zijn fictief, doch hun onderling verschil is gelijk aan dat, zooals het zich in werke-

Met bovenstaande geeft weer mijn bezwaar tegen een sterk doorgevoerde specificatie. Het is niet speciaal aan de verzekering met vaste taxatie inhacrent — ook bij verzekering op open polis is specificatie zeer goed denkbaar en dan geldt hetzelfde bezwaar — maar in de praktijk zien wij niettemin, dat een verzekering met vaste taxatie steeds tevens sterk gespecificeerd is en dat bij eene verzekering op open polis weinig gespecificeerd wordt. Ik geloof dan ook, dat ik persoonlijk aan verzekering op open polis in één totaal verzekerde som de voorkeur zou geven, ware het niet, dat wij sedert ongeveer een jaar leven onder het z.g. tarief voor industriele risico's, ingevolge welk tarief eene zekere specificatie noodig is om de laagste premie te verkrijgen. Wil men niet specificeren, dan is n.m.l. het voor den hoogst getarifeerden post vastgesteld premie-percentages als premie over het geheel verschuldigd.

Mijn conclusie luidt daarom als volgt:

Verkiest de fabrikant voor zijn fabriekscomplex verzekering met vaste taxatie, laat hij er dan voor zorgen, dat de taxateur in zijn specificatie niet te ver gaat. Laat hij er om denken, dat, hoe meer gespecificeerd wordt, hoe dringender opgave van iedere verandering aan de assurantie noodig is!

Heeft hij bijv. zijn machines ieder afzonderlijk gespecificeerd, laat hij dan bedenken, dat die machines dan onvervangbaar zijn en een nieuwe machine maar niet *vanzelf* in de plaats van de oude treedt!

Laat de taxateur in zijn rapport niet *als afzonderlijke posten* vermelden cijfers, die veeleer bedoeld zijn om toe te lichten, hoe hij tot zijn taxatie van de totaalwaarde van zeker object gekomen is! Wil de taxateur die cijfers geven, het zij zoo, maar laat hij die dan in een afzonderlijken toelichtenden staat vermelden, niet in het taxatierapport zelf.²⁾

Overigens is een algemeene regel niet te geven: geval voor geval moet beoordeeld worden, hoever men in zijn specificatie veilig kan gaan, terwijl — ik herhaal dit nog eens — tegen hoever doorgevoerde specificatie ook geen enkel bezwaar bestaat, mits men dan maar afdoende maatregelen neemt, dat ook van iedere verandering aan de verzekering wordt kennis gegeven.

Bij enkelvoudige risico's, waarbij bovendien de kans gering is, dat de feitelijke situatie zich tijdens den duur der verzekering aanmerkelijk wijzigen zal (woonhuizen bijv.), is verzekering met vaste taxatie zeker te verkiezen, omdat men dan, ook al mocht ten tijde van een ramp de vaste taxatie te hoog blijken, ten minste recht heeft op de herstellingskosten, die als regel meer zullen bedragen dan het verschil tusschen de waarde voor en de waarde na den brand bij verzekering op open polis.

Ook bij voorwerpen, over wier waarde in onbeschadigden staat gemakkelijk geschil kan ontstaan en die in geval van brand als regel niet voor herstelling vatbaar zullen zijn, als bijv. kostbare schilderijen en in het algemeen kunstvoorwerpen, verdient verzekering met vaste taxatie speciale aanbeveling.

MR. A. VAN WULFFTEN PALTHE.

NOG EENS: DE SCHEEPVAARTWEGEN IN ZUID-LIMBURG.

Het nummer van 28 Januari jl. bevat een tweede artikel van den heer Ir. A. Plate over „De Scheepvaartvoordeel. Ik voeg hieraan toe, dat als gevolg van nog andere omstandigheden, die in mijn betoog niet ter zake doen, de daadwerkelijke regeling der schade een compromis geworden is, waarmede, naar mijn indruk, beide partijen — verzekerde en assuradeuren — tevreden zijn geweest.

²⁾ Onnoodig te zeggen, dat den taxateur ook op het hart gebonden moet worden, dat hij te taxeren heeft overeenkomstig de werkelijke waarde en dan nog liefst wat aan den ruimen kant. Met boekwaarde of balanswaarde heeft hij bijv. niets te maken.

vaartwegen in Zuid-Limburg en de Spoorwegen”.

Met de in den aanhef daarvan voorkomende opmerking, dat „de cijfers, in het debat gebruikt, uit den aard der zaak grootendeels berusten op toekomstverwachtingen, waarover verschillend gedacht kan worden”, ben ik het geheel eens. Mijn critiek op de door den heer Plate gebezigde cijfers diende juist in hoofdzaak om het speculatieve karakter daarvan aan te tonen. Nu de schrijver zelf erkent, dat een andere kijk op de toekomst evenzeer mogelijk is en, in overeenstemming daarmede, zijn kostenberekening van het watertransport „theoretisch” noemt, kan ik de aanleiding tot voortzetting van het debat voor een goed deel, met name voor wat betreft de zelfkosten kwestie, als vervallen beschouwen.

Op enkele andere punten zou ik echter gaarne nog even willen repliceeren in de overtuiging, dat wij daarna „sans rancune” zullen scheiden.

Gelijk ik verwacht had, wijst de heer Plate er op, dat ik mij bij de beoordeeling van de onderhavige kwestie op spoorwegstandpunt heb geplaatst. Ik stel het zeer op prijs, dat de geachte schrijver dit billijkt. Tegen één woordje moet ik echter opkomen. Waar hij n.l. zegt, dat het mijn recht is voor „spoorwegbelangen” op te komen, doet hij het voorkomen, alsof ik het algemeen belang over 't hoofd zou hebben gezien. Dit nu is m.i. niet juist. Indien de heer Plate mijn vorige repliek (zie No. 469) en mijn schermutseling met den heer Hulsman (zie Nos. 465 en 470) er nog eens op naleest, zal hij constateeren, dat ik, onder verwijzing naar den funesten invloed, dien het onttrekken van een groot kolenvervoer aan den spoorweg op de spoorwegontvangsten zal hebben, de aandacht er op heb gevestigd, dat de minder-opbrengst van het spoorwegvervoer zal kunnen leiden tot het ontstaan van nieuwe, *ten laste van den belastingbetaler komende*, tekorten en in elk geval — *zulks ten nadeele van alle goederenverzenders en -ontvangers, die bij het kolenvervoer te water geen of slechts een bijkomstig belang hebben* — belemmerend zal werken op de mogelijkheid eener algemeene tariefverlaging, ja zelfs tot tariefverhoging zal kunnen leiden. Ik heb dus niet alleen spoorwegbelangen verdedigd, maar wel degelijk het algemeen belang vooropgesteld.

Nu is het *mogelijk*, dat op den duur — ook de heer Plate gebruikt deze laatste woorden — de financiële nadeelen, voortvloeiende uit een afnemend spoorwegvervoer, zullen worden gecompenseerd door de economische voordeelen van een toenemend watervervoer. Maar of dit al dan niet het geval zal zijn, kan niemand met eenige zekerheid zeggen. Wie daarop hoopt... speculeert! En nu wil het mij voorkomen, dat in het huidig tijdsgewricht, nu een voorzichtig financieel beleid meer dan ooit noodig is, een speculatieve onderneming als het in 't leven roepen van een kostbare waterverbinding, die voorbestemd is den spoorweg een vervoer van massale goederen te ontnemen, hoogst gevaarlijk moet worden geacht. Ik vestig in dit verband nog eens de aandacht op de ten vorigen male door mij naar voren gebrachte en door den heer Plate niet weersproken omstandigheid, dat de belastingbetaler er in elk geval wel op zal moeten rekenen, dat rente en aflossing van het voor de Zuid-Limburgsche scheepvaartwegen bestede kapitaal te *zijn* laste zullen komen. Ook zou ik er op willen wijzen, dat, zoo ergens, zeker in Nederland de spoorwegen te allen tijde voor een moeilijke taak staan; immers bij ons te lande beletten de tallooze waterverbindingen den spoorweg zijn goederenvervoer zóó te ontwikkelen als gewenscht ware. Er is in Nederland als het ware een overkapitalisatie van vervoergelegenheid. Elke nieuwe waterverbinding draagt er het hare toe bij, het voor den spoorweg nog moeilijker te maken zijn bedrijf eenigermate loonend te doen zijn.

De heer Plate verwacht, dat de financiële nadeelen, die de spoorweg van den Limburgschen waterweg zal ondervinden, slechts van *tijdelijken* aard zul-

len zijn. Dit is toch werkelijk al te optimistisch gezien! Waar vaststaat, dat de spoorweg een groot gedeelte van zijn kolenvervoer aan den waterweg zal moeten afstaan en waar het alleronwaarschijnlijkst moet worden geacht, dat hij daarvoor een eenigermate voldoende compensatie zal vinden in het *nieuwe* goederenvervoer, hetwelk hem eventueel ten deel zal vallen (zie mijn vorige replek), kan toch bezwaarlijk van een *tijdelijk* nadeel gesproken worden. Dit klemt te meer, indien de heer Plate gelijk mocht hebben, waar hij de verwachting uitsprekt, dat van het door hem op 5 miljoen ton geschatte kolenvervoer in Noordelijke richting de waterweg het *overgrote* deel zal verkrijgen. Ware *dit* het geval, dan zou het voor de spoorwegfinanciën eenvoudig een catastrofe zijn. Ik heb dan ook alle hoop, dat het niet zó erg zal zijn en beroep mij daarvoor op hetgeen ik lees in het rapport eener door de Nederlandsche Maatschappij voor Nijverheid en Handel ingestelde Commissie inzake den kanalenanleg in Zuid-Limburg (zie het door voornoemde Maatschappij uitgegeven Tijdschrift No. 6 van 15 Juni 1924). In dit rapport (blz. 142) zegt de Commissie: „Intusschen zal van de leveranties naar Nederland steeds een niet onbelangrijk deel per spoor blijven geschieden. Niet alleen geldt dit, als gezegd, voor de plaats, die slechts per spoor kunnen ontvangen, maar bovendien blijft, waar de minimum-hoeveelheden, die per spoor geleverd kunnen worden, belangrijk kleiner zijn dan per schip, spoorvervoer voor de kleine afnemers aangewezen, terwijl voorts voor enkele speciale soorten, die sterk aan vergruizing onderhevig zijn, direct spoorvervoer zonder eenige overlading de voorkeur blijft verdienen.” Verder maakt de Commissie, na er op te hebben gewezen, dat een juiste schatting moeilijk is, melding van de door de *mijn-directies* uitgesproken onderstelling, dat van de binnenslands af te leveren 5 miljoen ton *niet meer dan 50 pCt.* te water zou worden afgeleverd.

Is dus wellicht de toekomst voor den spoorweg niet zó zwart als het geval zou zijn indien de schatting van den heer Plate mocht blijken uit te komen, ook indien niet meer dan 50 pCt. aan den waterweg zou moeten worden afgestaan, zal de toestand voor den spoorweg al bedenkelijk genoeg zijn. Anderzijds zal, indien de half om half-verdeeling juist moet worden geacht, de rentabiliteit van de nieuwe waterverbinding er heel wat minder goed voor komen te staan, dan wanneer de heer Plate gelijk heeft.

In het ééne geval dus een hongerkuur voor den spoorweg, in het andere ondervoeding van waterweg en spoorweg beide.

De heer Plate boekt verder als toekomstpost in het credit van de nieuwe waterverbinding het groote transport, dat met de jaren en later nog bij verdere voortzetting van kanalisatie tot in Noord-Frankrijk toe, ook uit de gebieden van Namen, Luxemburg enz. kan worden verwacht. Maar indien inderdaad het vervoer uit die streken naar Rotterdam een groote vlucht zal nemen, is het dan niet te verwachten, dat Antwerpen het op een gegeven oogenblik op haren en snaren zal zetten om zelf een betere waterverbinding naar de Maas te verkrijgen?

Ten slotte een enkel woord over de door den heer Plate (naar aanleiding van mijn verzekering, dat aanzienlijke uitbreiding van spoorwegverkeer mogelijk is zonder bijzondere uitbreiding van spoorwegwerken) in de laatste alinea van zijn betoog gemaakte opmerking, dat te Feyenoord „thans niet veel meer dan een tiende van 5 miljoen ton per jaar aankomt.” Dit wekt, in verband gebracht met hetgeen de heer Plate in zijn vorige artikel (zie No. 468, blz. 1101, 1e kolom) op dit punt te kennen gaf, den schijn, alsof hij van meening is, dat Feyenoord, indien de waterweg niet tot stand komt, t.z.t. op een spoorwegvervoer zou moeten rekenen, dat de 5 miljoen ton nadert. Ik kan bijna niet aannemen, dat dit inderdaad de bedoe-

ling is. Mocht de heer Plate dit echter inderdaad bedoelen, dan zou ik niet weten op welken grond zou moeten worden aangenomen, dat, terwijl thans in een jaar tijds (October 1923 tot en met September 1924), bij een totale productie (althans verzending) der Limburgsche mijnen, van pl.m. 5½ miljoen ton, het spoorwegvervoer naar Rotterdam Feyenoord pl.m. 450.000 ton, dus nog geen *tiende* gedeelte van het geheel, heeft bedragen, bij een totale productie van 10 miljoen ton het spoorwegvervoer naar genoemd station tot ongeveer *de helft* der totale productie zou stijgen.

P. ELIAS.

BUITENLANDSCHE MEDEWERKING.

DE TERUGKEER TOT DEN GOUDEN STANDAARD.

Dr. T. E. Gregory te Londen schrijft ons:

In de laatste paar weken is de „terugkeer naar het goud” een eersterangs politiek vraagstuk geworden. Hoofdoorzaak is natuurlijk de stijging van de dollarwaarde van het Pond, welke diegenen geheel schijnt te hebben verrast, die nog denken, dat de wisselkoersen worden beheerscht door de zgn. handelsbalans en die derhalve niet begrijpen kunnen, hoe in een tijd, waarin de tarwo in prijs stijgt en wij derhalve uit dien hoofde grootte betalingen moeten doen, om niet van onze verplichtingen uit hoofde der Amerikaanse schuld te spreken, de buitenlandsche waarde van ons geld, in gouden dollars uitgedrukt, voortdurend kan stijgen. Doch de Sterlingstijging, hoewel de meest belangrijke der oorzaken, die de geheele kwestie naar voren brengen, is geenszins de eenige. De kwestie is nl., dat de politici zich voor de eerste maal realiseeren, dat de wetgeving, welke de onwisselbaarheid van het Pond bepaalt, op het einde van dit jaar automatisch afloopt, tenzij het Parlement anders beslist.

Er heerscht reeds strijd, of de bepalingen der bestaande wetgeving insluiten, dat de vroegste datum, waarop de hervatting der inwisselbaarheid plaats kan vinden, het einde van het jaar is, of dat het mogelijk zal zijn stappen te nemen, eerder tot deze hervatting over te gaan, doch dit is juridische haarklooverij, waaraan men voorbij kan gaan. De werkelijk belangrijke vragen zijn, of wij de inwisselbaarheid zullen herstellen en zoo ja, wat de gevolgen zullen zijn. Te dezen aanzien hebben de leiders der groote banken zich in de laatste veertien dagen uitvoerig geuit en het is mijn bedoeling, hieronder enkele hunner inzichten weer te geven.

Alvorens dit te doen dient echter aan een andere kwestie eenige aandacht gewijd te worden. De recente publicatie van de cijfers der handelsbeweging over het jaar 1924 verwekte vrij wat beroering en zij schijnen dan ook op het eerste gezicht den terugkeer naar den gouden standaard zeer gevaarlijk te maken. De statistiek toonde nl. aan, dat het zichtbare invoersaldo ongewoon groot was en de vraag rees derhalve, of het invoeroverschot kon worden gedekt door den onzichtbaren uitvoer en of er dan nog een marge overbleef. Indien dekking niet mogelijk was, toonde dit dan niet aan, dat de periode van Britsche kapitaalbelegging in den vreemde ten slotte een einde had genomen?

Het overschot is inderdaad verrassend groot en vergeleken met vooroorlogse en recente jaren wel zeer onverwacht. De volgende cijfers uit het Board of Trade Journal zullen Uw lezers in staat stellen de ontwikkeling der dingen te volgen:

(In miljoen Sterling)
1907 1913 1920 1923 1924

Zichtbaar overschot v. d. invoer van goederen en ongemunt goud en zilver.....	1907	1913	1920	1923	1924
	142	158	343	203	341

Het overschot is dus veel meer dan tweemaal zoo groot als dat van het hausse-jaar 1913 en bijna even groot als dat van het boom-jaar 1920. Hierbij moet in aanmerking worden genomen, dat wij thans voor dekking der betaling onzer schulden moeten zorgen,

hetgeen vijf jaren geleden niet het geval was en den toestand nog zooveel ongunstiger maakt. Gelukkig schijnen de onderzoekingen van den Board of Trade aan te toonen, dat wij nog in een positie zijn, die ons toestaat, nog van onszelf als van een kapitaalexporteerende natie te spreken, hoewel de omvang der nieuwe kapitaalsbelgging vergekelen bij vorige jaren gering is, hetgeen niet bepaald iets is, waarmede men ons geluk kan wenschen, ondanks de lieftige campagne, welke Keynes in de jongste maanden tegen den kapitaalexport-fetisch heeft gevoerd. Het meningsverschil loopt natuurlijk over de ramingen van de waarde van scheepvaart-, bankiers- en dergelijke diensten, die den post „onzichtbare uitvoeren” vormen. Daarbij komt nog de ingewikkelde vraag van het inkomen uit vroeger geëxporteerd kapitaal. De schrijver in het Board of Trade Journal geeft de volgende ramingen:

	(In millioenen Sterling)				
	1907	1913	1920	1923	1924
Netto scheepvaart-inkomsten ..	85	94	340	115	130
Netto inkomen uit beleggingen.	160	210	200	150	185
Commissies	25	25	40	30	40
Andere diensten	10	10	15	10	15
Totaal	280	339	595	305	370

Aangezien deze totalen grooter zijn dan het zichtbaar invoersaldo is het voor nieuwe belegging beschikbare bedrag gedurende de desbetreffende jaren:

	138	181	252	102	29
--	-----	-----	-----	-----	----

Nu is het in het geheel niet gemakkelijk, het bedrag van 29 millioenen te doen rijmen met dat der nieuwe kapitaalsuitgaven voor buitenlandsche doeleinden, dat voor 1924 met 134 millioenen wordt opgegeven, juist ongeveer evenveel als in de laatste twee voorafgaande jaren tezamen. De verklaring ligt in het feit, dat terwijl het volk op langen tijd heeft belegd, aan den anderen kant verplichtingen op korten termijn in het buitenland zijn aangegaan, zoodat het cijfer van 29 millioenen slechts een saldo is. Op dezen grondslag zou het bedrag, waarvoor Engeland bij het buitenland op korten termijn in de schuld staat, ongeveer 100 millioenen Pond Sterling bedragen. Het is natuurlijk zeer moeilijk te zeggen, of dit bedrag ook maar eenigszins de waarheid benadert, ofschoon men bij het bekijken ervan rekening moet houden met het feit, dat het niet slechts de buitenlandsche saldi op de Londensche geldmarkt omvat — die naar alle waarschijnlijkheid zijn gestegen door dezelfde rijzing in den Pondenkoers, waarvoor zij zelf ten deele verantwoordelijk waren, terwijl de uiteindelijke reden gelegen was in het verschil van de waarde van het geld in Londen en New York — doch ook, dat er op korten termijn in New York opgenomen bedragen onder vallen, gerepresenteerd door het aldaar, teneinde voordeel te trekken uit de lagere geldkoersen in dat centrum, gediscconteerde Sterlingpapier.

In ieder geval geeft de positie der betalingsbalans, hoewel in algemeen economisch opzicht zeker niet bijzonder gunstig, geen steun aan hen, die zich tegen den terugkeer naar het goud zouden willen verklaren, omdat wij een ongunstige handelsbalans hebben. Het in de laatste veertien dagen door de pessimisten ingenomen standpunt is van anderen aard geweest, er heeft nl. een zekere argwaan geheerscht, dat terugkeer tot den gouden standaard zeer hoge geldkoersen zou beteekenen, welke noodlottig zouden zijn voor het voortduren van een verbetering in het bedrijfsleven. Deze meening is zeer algemeen geuit op de jaarvergaderingen van de Banken en Discount Houses. Het spreekt vanzelf, dat deze laatste niet met veel goeie uitzien naar het risico van een evenzeer als voor den oorlog fluctueerend bankdisconto, nog daargelaten de vrees, dat het zou schommelen om een wat hooger peil. Gelijk ter vergadering van de Union Discount Co. gezegd werd, zijn voor de Discount Houses veelvuldige wijzigingen in de waarde van het geld bijzonder storend en zouden snelle verhoogingen van het bankdisconto het maken van voldoende winst in toenemende mate bemoeilijken. Hierop zeer veel gelijk-

kende denkbeelden werden door andere sprekers, die dezelfde groep van instellingen vertegenwoordigen, geuit.

De vrees voor een hoog bankdisconto is echter geenszins beperkt tot de Discount Houses. Zoo zeide de Voorzitter ter vergadering van de District Bank, die de groote katoenbelangen vertegenwoordigt, dat het vrijwel een ramp zou zijn, indien het na een terugkeer tot den gouden standaard noodzakelijk zou worden, teneinde de goudvoorraad te beschermen, de geldkoersen te verhoogen in een omvang, die sterk op het bedrijfsleven zou drukken. Ter vergadering van de National Provincial Bank werd gezegd, dat men alleen tot het goud behoort over te gaan, waanneer wij in een positie verkeerden, waarin wij onzen goudvoorraad kunnen beschermen zonder onze toevlucht te nemen tot zulke hoge geldkoersen als die, welke onze industrie zouden belemmeren en strijdig zouden zijn met een behoorlijke ontwikkeling van onze handelsbelangen, zoowel binnen- als buitenslands. Ter vergadering van Barclay's Bank werd betoogd, dat het een ongeluk zou beteekenen, indien het noodzakelijk zou worden gedurende een lange periode zoodanige zware rentelasten op te leggen, als aan de toenemende teekenen van verbetering in het bedrijfsleven in den weg zouden staan. Derhalve schijnen sommigen der sprekers om te zien naar een of ander middel, om verhooging van het bankdisconto te vermijden, wanneer het tot een terugkeer naar het goud komt. Voor de hand ligt, de hulp van Amerika in te roepen, gelijk ter vergadering van Barclay's Bank geschiedde, hoewel men op andere vergaderingen op samenwerking met Amerika weinig gesteld bleek. Ter vergadering van de District Bank werd er b.v. op gewezen, dat het al even onwenschelijk zou zijn gedwongen te worden voor steun af te hangen van overeenkomsten, welke van tijd tot tijd met betrekking tot den rentestand in de Vereenigde Staten zouden worden gesloten met den Federal Reserve Board. Al zijn er eenzijdig vele weifelmoeidigen onder de leiders van het bankwezen, van belang is het aan den anderen kant op te merken, dat geen het denkbeeld aan de hand heeft durven doen, den papieren standaard te handhaven. Zelfs ter vergadering van de Midland Bank werd geen hint in deze richting gegeven. Weliswaar kon McKenna zich er niet van onthouden erop te wijzen, dat in doorsnee de koopkracht van het papieren Pond gedurende de laatste drie jaren standvastiger is geweest dan die van den gouden dollar, doch hoe dit ook zij, hij wees erop, dat zoolang de meenderheid in alle landen meent, dat de gouden standaard de beste is, zulks inderdaad het geval is. Hij betoogde echter, dat zijn voorkeur voor het goud niet slechts op een vooroordeel berust: „De vrees, van den gouden standaard af te worden gedrongen, werkt als duurzame rom tegen buitensporigheden van regeeringen, die tegen een eenvoudige fluctuatie der wisselkoersen niet zouden opzien, doch de inwisselbaarheid in metaal niet zouden durven opschorten. Het is een werkelijk voordeel voor een land, een muntstelsel te bezitten, gebaseerd op een waarde, welke algemeen wordt erkend. Dit boezemt vertrouwen in en vergemakkelijkt internationale transacties.”

Men mist in deze redevoeringen het inzicht in datgene, wat men als het werkelijke gevaar, verbonden aan een terugkeer naar het goud gevoelt, het gevaar nl., dat een sterke prijsstijging in de Vereenigde Staten met zich mede zou brengen en dat, indien deze zou plaats vinden, wij ons in de naaste toekomst gesteld zouden zien voor een goudovervloed, eerder dan voor een -schaarschte. Nu is dit laatste gevaar misschien zelfs een weinig onwezenlijk. Het ligt geenszins in den aard der dingen, dat de prijzen in de Vereenigde Staten omhoog moeten gaan, doch zelfs indien zulks onvermijdelijk zou zijn is het niet duidelijk, dat wij niet belangrijk meer goud dan wij thans bezitten zouden kunnen verdragen. Het dekkingspercentage van de Bank of England is aanzienlijk beneden dat

van. voor den oorlog en de positie van de Currency Notes uitgifte stemt niet in ieder opzicht tot voldoening. Hoe dit echter ook zij, het Pond heeft de pariteit nog niet bereikt en zelfs al ware dit zoo, dan is het nog geenszins zeker, dat onmiddellijk inwisselbaarheid voorgeschreven zou worden. De eenige uitwerking van de eenigszins pessimistische redevoeringen, waarop wij in de laatste paar weken zijn onthaald, is waarschijnlijk een uitstel van datgene, wat alles bijcengenomen de meêderheid der sprekers zegt zelf te verlangen: terugkeer naar het goud te eeniger tijd. Indien wij moeten wachten tot er absoluut geen gevaar meer bestaat, noch voor een prijsstijging, noch voor een daling, zullen wij nooit den gouden standaard terugkrijgen.

T. E. GREGORY.

In de Rubriek „Statistieken en Overzichten” treft men aan het overzicht van Pakhuismeesteren van de Thee over de Nederlandsche Theemarkt in 1924.

STATISTIEKEN EN OVERZICHTEN. OPEN MARKT.

Table with 7 columns: Data, Amsterdam (Part. disconto, Prolongatie), Londen (Part. disconto), Berlijn (Part. disconto), New York (Part. disc., Call-money). Rows include dates from Jan '25 to Jul '14.

1) Koers v. 30 Jan. en daaraan voorafgaande weken t/m. Vrijdag.

WISSELKOERSEN. KOERSEN IN NEDERLAND.

Table with 7 columns: Data, New York, Londen, Berlijn, Parijs, Brussel, Batavia. Rows include dates from Jan 1925 to Feb 1925.

Table with 7 columns: Data, Stockholm, Kopenhagen, Oslo, Helsinki, Buenos-Aires, Montreal. Rows include dates from Jan 1925 to Feb 1925.

*) Notering te Amsterdam. **) Notering te Rotterdam. 1) Particuliere opgave.

KOERSEN TE NEW YORK. (Cable).

Table with 5 columns: Data, Londen (\$ per £), Parijs (\$ p. 100 fr.), Berlijn (\$ p. 100 Mk.), Amsterdam (\$ p. 100 gld.). Rows include dates from Jan 1925 to Feb 1925.

KOERSEN VAN DE VOLGENDE PLAATSSEN OP LONDEN

Table with 6 columns: Plaatsen en Landen, Noteerings-eenheden, 17 Jan. 1924, 24 Jan. 1925, 26/31 Jan. '25 (Laagste/Hoogste), 31 Jan. 1925. Rows include various cities like Alexandrië, B. Aires, Calcutta, etc.

* Koersen der voorafgaande dagen. 1) Telegrafisch transfert. 2) 90 dg.

ZILVERPRIJS 1) GOUDPRIJS 2)

Table with 4 columns: Date, Londen (N.York), Londen. Rows include dates from Jan 1925 to Feb 1925.

STAND VAN 'S RIJKS KAS.

De Minister van Financiën maakt bekend:

Table with 3 columns: Vorderingen, 26 Januari 1925, 2 Februari 1925. Rows include Saldo bij Nederl. Bank, Voorschot op ult. Dec. 1924, etc.

1) Waarvan f 37.056.000 vervallen op of na 1 April 1927.

NEDERLANDSCH-INDISCHE VLOTTENDE SCHULD.

De Minister van Koloniën maakt bekend:

Table with 3 columns: 24 Januari 1925, 31 Januari 1925. Rows include Voorschot uit 's Rijks kas aan N.-I., Ind. Schatk.prom. in oml., etc.

NEDERLANDSCHE BANK.

Verkorte Balans op 2 Februari 1925.

		Activa.		
Binnenl. Wis- sels, Prom., enz. in disc.	Hfdbk. f Bijbnk. „ Ag. sch. „	46.480.467,73 24.386.992,34 42.039.041,03	f	112.906.501,10
Papier o. h. Buitenl. in disconto		—		—
Idem eigen portef. Af: Verkocht maar voor de bk. nog niet afgel.	f	123.178.341,—		123.178.341,—
Beleeningen incl. vrsch. in rek.-crt. op onderp.	Hfdbk. f Bijbnk. „ Ag. sch. „	70.988.927,96 12.510.163,49 77.291.331,32	f	160.790.422,77
Op Effecten.	f	158.483.322,77		
Op Goederen en Spec.		2.307.100,—		160.790.422,77
Voorschotten a. h. Rijk		—		—
Munt en Muntmateriaal				
Munt, Goud	f	56.284.065,—		
Muntmat., Goud		448.216.959,69		
	f	504.501.024,69		
Munt, Zilver, enz.		15.754.592,66		
Muntmat., Zilver		—		
Effecten		520.255.617,35		
Belegging Res. fonds. id. van 1/4 v. h. kapit.	f	5.654.306,46 3.997.982,13		9.652.288,59
Gebouwen en Meub. der Bank		5.212.500,—		
Diverse rekeningen		93.650.166,88		
	f	1.025.645.837,69		
		Passiva.		
Kapitaal	f	20.000.000,—		
Reservefonds		5.655.237,53		
Bijzondere reserve		8.235.000,—		
Bankbiljetten in omloop		921.731.470,—		
Bankassigatiën in omloop		1.116.828,13		
Rek.-Cour. f Het Rijk saldo's: Anderen	f	9.220.409,99 41.599.802,79		50.820.212,78
Diverse rekeningen		18.087.089,25		
	f	1.025.645.837,69		

Data	Goud	Zilver	Circulatie	Andere opeischb. schulden	Beschikk. Metaal-saldo	Dek- kings- perc.
2 Febr. '25	504.501	15.755	921.731	51.937	325.124	53
26 Jan. '25	504.543	14.103	892.988	77.096	324.208	53
19 " '25	504.599	13.558	913.763	61.187	322.719	53
12 " '25	504.523	13.104	931.565	58.270	319.201	52
5 " '25	504.578	12.520	954.979	43.750	316.880	52
29 Dec. '24	504.613	12.619	935.446	60.745	315.518	52
4 Febr. '24	581.713	10.120	1.030.419	23.259	380.496	56
25 Juli '14	162.114	8.228	310.437	6.198	43.521 ¹⁾	54

Data	Totaal bedrag disconto's	Hiervan Schatkist- promessen rechtstreeks	Belee- ningen	Papier op het buiten- land	Diverse reke- ningen ²⁾
2 Febr. 1925	112.907	—	160.790	123.178	93.650
26 Jan. 1925	114.563	—	157.024	124.516	92.060
19 " 1925	116.998	—	157.068	124.431	94.497
12 " 1925	120.704	—	160.254	125.515	99.159
5 " 1925	123.285	—	177.175	113.109	101.939
29 Dec. 1924	119.683	—	171.775	112.036	97.068
4 Febr. 1924	249.288	53.000	155.671	24.310	54.603
25 Juli 1914	67.947	14.300	61.686	20.188	509

¹⁾ Op de basis van 2/5 metaaldekking. ²⁾ Sluitpost activa.

SURINAAMSCHE BANK.

Voornaamste posten in duizenden gulden.

Data	Metaal	Circu- latie	Andere opeischb. schulden	Discont.	Div. reke- ningen ¹⁾
20 Dec. 1924..	1.065	1.518	877	1.067	631
13 " 1924..	1.063	1.543	881	1.059	531
6 " 1924..	1.064	1.664	825	1.059	567
29 Nov. 1924..	1.096	1.659	1.907	1.046	512
22 " 1924..	1.097	1.502	1.051	1.031	534
22 Dec. 1923..	1.154	1.516	701	1.169	513
5 Juli 1914..	645	1.100	560	735	396

¹⁾ Sluitpost der activa.

JAVASCHE BANK.

Voornaamste posten in duizenden gulden. De samengetrok- ken cijfers der laatste weken zijn telegrafisch ontvangen.

Data	Goud	Zilver	Circulatie	Andere opeischb. schulden	Beschikk. metaal- saldo
31 Jan. 1925	185.750	—	276.500	90.500	112.350
24 " 1925	186.250	—	276.000	99.000	111.250
17 " 1925	185.750	—	280.500	100.000	109.650
27 Dec. 1924	133.647	52.810	276.780	99.868	111.902
20 " 1924	133.655	52.821	278.382	101.904	111.175
13 " 1924	133.280	52.952	281.141	101.594	110.432
6 " 1924	133.637	54.444	281.401	114.906	109.616
2 Feb. 1924	145.150	63.630	260.255	75.262	142.498
3 Feb. 1923	158.985	58.366	259.261	108.310	144.543
25 Juli 1914	22.057	31.907	110.172	12.634	4.842 ²⁾

Data	Dts- conto's	Wissels, buiten N.-Ind. betaalb.	Belee- ningen	Diverse reke- ningen ¹⁾	Dek- kings- percen- tage
31 Jan. 1925	128.970	—	—	***	51
24 " 1925	130.820	—	—	***	50
17 " 1925	137.650	—	—	***	49
27 Dec. 1924	32.406	16.433	73.809	76.948	50
20 " 1924	32.349	16.312	77.616	76.934	49
13 " 1924	32.626	16.263	81.701	75.430	49
6 " 1924	35.059	15.664	92.230	74.349	47
2 Feb. 1924	35.388	19.582	73.376	22.024	62
3 Feb. 1923	35.012	32.209	71.764	23.362	59
25 Juli 1914	7.259	6.395	47.934	2.228	44

¹⁾ Sluitpost activa. ²⁾ Basis 2/5 metaaldekking.

BANK VAN ENGELAND.

Voornaamste posten, onder bijvoeging der Currency Notes, in duizenden ponden sterling.

Data	Metaal	Circulatie	Currency Notes		
			Bedrag	Goudd.	Gov. Sec.
28 Jan. 1925	128.570	124.456	281.240	27.000	231.935
21 " 1925	128.572	124.843	283.498	27.000	234.422
14 " 1925	128.569	126.133	287.110	27.000	238.312
7 " 1925	128.564	127.563	293.022	27.000	244.471
31 Dec. 1924	128.560	128.296	295.025	27.000	248.111
24 " 1924	128.524	129.752	302.095	27.000	255.127
30 Jan. 1924	128.079	126.534	279.904	27.000	235.098
22 Juli 1914	40.164	29.317	—	—	—

Data	Gov. Sec.	Other Sec.	Public Depos.	Other Depos.	Reserve	Dek- Rings- perc. ¹⁾
28 Jan. '25	50.038	73.991	22.550	107.271	23.863	18 1/8
21 " '25	49.213	75.280	22.923	107.007	23.478	18
14 " '25	50.979	74.386	11.659	117.866	22.186	17 1/8
7 " '25	51.665	75.657	12.912	117.170	20.751	15 1/8
31 Dec. '24	68.580	103.600	8.511	165.779	20.014	11,5
24 " '24	41.920	83.590	14.852	111.280	18.522	14,61
30 Jan. '24	48.422	69.833	16.248	105.290	21.295	17,52
22 Juli '14	11.005	33.633	13.735	42.185	29.297	52 1/8

¹⁾ Verhouding tusschen Reserve en Deposits.

BANK VAN FRANKRIJK.

Voornaamste posten in miljoenen francs.

Data	Goud	Waarv. in het buitenl.	Zilver	Te goed in het buitenl.	Buit. gew. voorsch. afd. Staat	Schat- kistbil- jetten ¹⁾	Wis- sels
29 Jan. '25	5.546	1.864	305	574	21.200	4.892	5.906
22 " '25	5.545	1.864	304	574	21.400	4.891	5.524
15 " '25	5.545	1.864	304	573	21.500	4.890	5.981
8 " '25	5.545	1.864	304	573	21.700	4.885	5.946
2 " '25	5.545	1.864	306	569	21.800	4.877	5.914
31 Jan. '24	5.541	1.864	297	576	22.800	4.597	4.197
23 Juli '14	4.104	—	639	—	—	—	1.541

Data	Waarvan op het buitenl.	Uitge- stelde Wissels	Belee- ningen	Circulatie	Rekg. Courant Parti- culieren	Staat
29 Jan. '25	19	8	2.950	40.516	1.966	46
22 " '25	19	8	3.012	40.602	1.957	16
15 " '25	21	8	3.012	40.797	1.978	15
8 " '25	23	9	3.075	40.831	2.239	15
2 " '25	24	9	2.939	40.885	2.614	12
31 Jan. '24	24	13	2.385	38.834	2.306	41
23 Juli '14	24	—	718	5.911	943	400

¹⁾ In disc. genomen wegens voorsch. v. d. Staat a. buitenl. regeeringen.

DUITSCHER RIJKBANK.

Voornaamste posten in miljoenen Reichsmark.

Data	Goud	Daarvan bij buit-ent. circ. banken 1)	Deviezen als goud-dekking geldende	Andere wissels -en cheques	Beleeningen
23 Jan. 1925	813,1	198,7	271,0	1.607,7	7,4
15 " 1925	791,7	198,7	263,9	1.743,6	17,4
7 " 1925	780,6	198,7	260,2	1.883,5	8,2
31 Dec. 1924	759,6	207,1	253,2	2.064,1	17,0
23 " 1924	717,6	216,5	239,2	1.959,8	24,2
15 " 1924	696,2	230,6	232,1	2.079,0	17,2
23 Juli 1914	1.356,9	—	—	750,9	50,2

Data	Effecten	Diverse Activa ²⁾	Circulatie	Rekg.-Crt.	Diverse Passiva	Schuld aan Rentenbank
23 Jan. 1925	110,0	1.747,6	1.550,0	990,2	1.612,6	378,4
15 " 1925	109,8	1.774,0	1.646,2	983,7	1.629,8	403,5
7 " 1925	109,9	1.757,5	1.799,8	897,0	1.616,3	432,1
31 Dec. 1924	78,0	1.654,4	1.941,4	820,9	1.570,6	456,5
23 " 1924	78,3	1.782,8	1.765,0	945,8	1.565,7	488,3
15 " 1924	78,7	1.838,0	1.723,2	1.131,7	1.555,2	513,8
23 Juli 1914	330,8 ²⁾	200,4	1.890,9	944,-	40,0	—

1) Onbelast. 2) W.o. schatk.papier. 3) W.o. Rentenbankscheine: 23, 15, 7 Jan., 31, 23, 15 Dec. resp. 377; 328,2; 258,8; 145,1; 272,1; 342 mill.

BANQUE NATIONALE DE BELGIQUE.

Voornaamste posten in miljoenen francs.

Data	Metaal incl. buit-ent. saldi-ten	Beleeningen van tegoed in h. buitl.	Beleeningen van prom. d. provincieën	Binnenlandsche wissels	Beleeningen	Voorschot aan den Staat	Circulatie	Rekg. Crt. Particulieren
29 Jan. '25	377	85	480	1.545	332	5.200	7.648	258
22 " '25	376	85	480	1.504	350	5.200	7.623	278
15 " '25	376	85	480	1.518	343	5.200	7.747	184
8 " '25	376	—	—	1.520	379	—	7.746	274
24 Dec. '24	359	85	480	1.479	349	5.250	7.590	435
18 " '24	358	85	480	1.434	281	5.250	7.530	376
31 Jan. '24	365	85	480	1.353	364	5.300	7.590	192

VEREENIGDE STATEN VAN NOORD-AMERIKA.

FEDERAL RESERVE BANKS.

Voornaamste posten in miljoenen dollars.

Data	Goudvoorraad		Wettig betaalmiddel, Zilver etc.	Wissels	
	Totaal bedrag	Dekking F. R. Notes		In herdisc. v. d. member banks	In de open markt gekocht
14 Jan. '25	2.953,0	1.790,0	138,7	261,8	323,9
7 " '25	2.950,9	1.775,1	124,4	264,4	341,0
31 Dec. '24	2.936,5	1.743,6	110,5	314,1	387,1
24 " '24	2.912,8	1.793,0	84,7	396,4	389,6
17 " '24	2.954,1	1.869,5	94,5	283,8	336,8
10 " '24	2.997,5	1.868,4	95,2	254,3	352,8
16 Jan. '24	3.157,1	2.177,7	113,3	534,2	292,7

Data	Belegd in U. S. Gov. Sec.	F. R. Notes in circula-tie	Totaal Deposito's	Gestort Kapitaal	Goud-Dek-kings-perc. ¹⁾	Algem. Dek-kings-perc. ²⁾
14 Jan. '25	486,9	1.738,0	2.330,3	112,2	72,5	76,0
7 " '25	496,0	1.805,4	2.316,5	112,2	71,6	74,6
31 Dec. '24	540,2	1.862,1	2.310,7	112,0	70,4	73,0
24 " '24	537,9	1.941,7	2.311,2	112,0	68,4	70,5
17 " '24	564,2	1.871,5	2.256,3	112,0	71,5	73,9
10 " '24	551,9	1.853,6	2.259,3	112,1	72,8	75,2
16 Jan. '24	116,6	2.084,3	1.999,6	110,3	77,3	80,1

1) Verhouding totalen goudvoorraad tegenover opeisbare schulden: F. R. Notes en netto deposito. 2) Verhouding totalen voorraad munt-materiaal en wettig betaalmiddel tegenover idem.

PARTICULIERE BANKEN AANGESLOTEN BIJ HET FED. RES. STELSEL.

Voornaamste posten in miljoenen dollars.

Data	Aantal banken	Dis-conto's en beleen.	Beleg-gingen	Reserve bij de F. R. banks	Totaal depo-sito's	Waarvan time deposits
7 Jan. '25	736	13.106	5.555	1.702	18.289	4.849
31 Dec. '24	737	13.068	5.531	1.680	18.269	4.849
24 " '24	738	13.023	5.578	1.700	18.028	4.814
17 " '24	739	12.989	5.593	1.694	18.166	4.816
10 " '24	739	12.972	5.604	1.669	18.125	4.826
9 Jan. '24	763	11.931	4.507	1.430	15.545	4.106

Aan het eind van ieder kwartaal wordt een overzicht gegeven van enkele niet wekelijks opgenomen bankstaten.

EFFECTENBEURZEN.

Amsterdam, 2 Februari 1925.

Ook gedurende de achter ons liggende berichtperiode zijn de internationale beurzen over het algemeen niet opgewekt van stemming geweest. Voor een goed deel valt dit te verklaren uit de onzekerheid, welke ten aanzien van vele vitale punten bestaat. Aan de beurs van Londen is dit voornamelijk inzake de kwestie van den gouden standaard, waarop elders in dit nummer uitvoerig wordt ingegaan, het geval. Dientengevolge worden groote transacties niet ondernomen, noch op de fondsenmarkt, noch op de wisselmarkt. Aan den anderen kant is de ondergrond niet ongeanimeerd gebleken. Beleggingsfondsen zijn zelfs vrij vast geweest, waarbij de 5½ pCt. obligaties der Conversieleen-ning vooraan hebben gestaan. Daarentegen hebben de bovengenoemde factoren, tezamen met de vrees voor moeilijkheden op de arbeidsmarkt — welke vrees ten deele verband houdt met de sterk gestegen graan- en broodprijzen — een lichten druk op de afdelingen voor binnenlandsche aandelen uitgeoefend. De berichten omtrent den gunstigen stand van de opbrengst der inkomstenbelasting hebben geen invloed uitgeoefend.

Te Parijs is de stemming zeer kalm gebleven. Als gevolg van de vrees voor de handhaving der stabiliteit van den franc heeft het op zich zelve gunstige verslag van de Bank van Frankrijk geen indruk gemaakt. Evenmin is eenige invloed uitgegaan van de zeer goede cijfers der Fransche handelsbalans. Ter beurze beschouwt men een ander meer als gevolg van de waardevermindering van den franc, dan als een bewijs van den economischen en financieelen welstand van Frankrijk. In den loop van het jaar 1925 zullen ten minste 22 milliard francs aan staatsobligaties met korten looptijd en 60 milliard francs aan bons de la défense nationale afgelost moeten worden, hetgeen mogelijk verwickelingen met zich zal kunnen brengen. Ook heeft het een zekere onrust gewekt, dat de onderhandelingen met Duitschland ten opzichte van een algemeen handelsverdrag nog geenerlei vorderingen van beteekenis hebben gemaakt. In afwachting van een en ander gevoelt men meer voor buitenlandsche papieren dan voor de aandelen op de eigen markt. Als bewijs hiervoor moge worden aangevoerd, dat gedurende de berichtperiode zelfs verschillende Deutsche aandelen — A.E.G., Badische Anilin — op de beurs van Parijs, zij het zonder noteering, zijn verhandeld.

Ook de fondsenmarkt te Berlijn is niet zeer opgewekt geweest. Weliswaar heeft de affaire-Barmat tot nu toe geen al te grooten invloed gehad, doch, tezamen met andere onverkwikkelijke zaken van den laatsten tijd, is hiervan toch wel een zekere druk uitgegaan. Bovendien bleek het, dat uit den — tot nu toe niet officieel toegepasten — handel op termijn vele realisaties per einde Januari op de markt kwamen. Voorts hebben de niet zeer optimistische beschouwingen omtrent de „Umstellungen” bij de ondernemingen van het Stinnes-concern een zekeren druk uitgeoefend. Vervolgens was het de teleurstelling omtrent de valorisatie-kwestie, welke de geheele markt ongunstig heeft beïnvloed. Ook hebben de cijfers van den buitenlandschen handel over het jaar 1924 — waaruit een saldo-passief van Mk. 2750 miljoen is gebleken — niet nagelaten onrust te wekken. Ter beurze van New York is men slechts in geringe mate afgeweken van de houding van den laatsten tijd. Tegenover het teleurstellende dividend van de Steeltrust staat de prijsverhoging van graan, waardoor de binnenlandsche nijverheid voor de eerstkomende tijden van een zeer voldoende afzetgebied is verzekerd. Dientengevolge is de belangstelling voor speculatieve waarden nog geenszins geringer geworden.

Ten onzent is de handel ter beurze gedurende de afgelopen week zeer klein geweest. Toch viel voor de meeste afdelingen een vaste houding op te merken, welke zich vooral tegen het einde der berichtperiode scherper heeft geaccentueerd. Op de beleggingsmarkt heeft zich bij voortdurend goede vraag doen gelden; ondanks de lichte verstrooving op de geldmarkt. Deze vraag gold echter in hoofdzaak binnenlandsche obligaties. Wat de buitenlandsche soorten betreft is de belangstelling voor Mexicaansche en Braziliaansche schuldbrieven iets verminderd met, als gevolg, een lichte inzinking van het koerspeil. 6 pCt. Ned. Werk. Schuld 1922: 102 $\frac{7}{8}$, 103, 103 $\frac{1}{16}$; 4 $\frac{1}{2}$ pCt. Ned. Werk. Schuld 1917: 89 $\frac{15}{16}$, 89 $\frac{3}{4}$, 89 $\frac{15}{16}$; 7 pCt. Ned. Indië: 102 $\frac{5}{8}$, 102 $\frac{1}{2}$, 102 $\frac{5}{8}$; 5 pCt. Mexico D.R. £100-1000: 11, 10 $\frac{3}{4}$, 10 $\frac{7}{8}$; 5 pCt. Brazilië 1913 £20-100: 55 $\frac{3}{4}$, 52 $\frac{1}{4}$, 53 $\frac{1}{2}$; 8 pCt. Sao Paulo 1921: 98 $\frac{3}{16}$, 98, 97 $\frac{1}{2}$.

Voor bankaandelen is de animo, althans wat de hoofdsorten betreft, eveneens vrij omvangrijk gebleven. De jongste redevooringen van de leiders van het Engelsche bankwezen hebben, voorzover zij betrekking hadden op den loop

van zaken in hun bedrijf, een optimistische stemming ten aanzien van Nederlandsche bankaandeelen doen ontstaan. Amsterdamsche Bank: 134 $\frac{1}{8}$, 136, 137; Javasche Bank: 255 $\frac{1}{2}$, 256, 257; Incasso Bank: 104, 104 $\frac{1}{8}$; Koloniale Bank: 175 $\frac{1}{8}$, 177, 175 $\frac{1}{8}$; Ned. Handel Mij.: 123, 124; Ned. Ind. Handels Bank: 138 $\frac{1}{4}$, 140, 139 $\frac{1}{4}$; Rotterdamsche Bankverg.: 76, 75 $\frac{3}{4}$, 76.

De afdeling voor *binnenlandsche industriele aandelen* is zeer stil geweest, hoewel de grondstemming opgewekt is gebleven. De voordelige verschillen van sommige soorten zijn gering gebleven evenals trouwens het koersverlies voor enkele andere. Calvé-Delft: 99, 97 $\frac{1}{2}$, 96; Centrale Suiker Mij.: 115, 116, 116 $\frac{1}{8}$; Hollandia Melkproducten & Voed.: 134 $\frac{1}{2}$, 133 $\frac{3}{4}$, 130 $\frac{1}{4}$; Gekr. Valk: 153 $\frac{1}{8}$, 156 $\frac{1}{2}$, 156; Hollandsche Kunstzijde Ind.: 159 $\frac{1}{2}$, 160 $\frac{1}{2}$, 159 $\frac{1}{4}$; Holl. Mij. t/h m. v. Werken in Gew. Beton: 126 $\frac{1}{4}$, 128, 130; Jurgens: 81, 79, 80, 79 $\frac{3}{4}$; Mijubouwkundige Werken: 74 $\frac{1}{8}$, 71 $\frac{1}{2}$; Ned. Gist en Spiritusfabr.: 365, 370, 373; Ned. Kunstzijdefabriek: 354, 350 $\frac{1}{2}$, 355 $\frac{1}{4}$; Philip's Gloeilampenfabriek: 317 $\frac{1}{4}$, 320, 321 $\frac{1}{4}$, 320 $\frac{1}{4}$; R'damsche Droogdok Mij.: 176, 173 $\frac{1}{4}$, 177 $\frac{1}{2}$; Verg. Touw Fabr.: 21 $\frac{3}{4}$, 25, 26 $\frac{1}{4}$.

De *rubbermarkt* heeft een vrij sterk bewogen verloop gehad. Gedurende de geheele week heeft onzekerheid geheerscht met betrekking tot het percentage, waarmede het uitvoer-contingent uit Malaya etc. zou worden verhoogd. Ten slotte is de verhooging op slechts 5 pCt. vastgesteld, hetgeen vooral op den laatsten beursdag van de berichtperiode een opgewekte tendens te voorschijn heeft geroepen. Amsterdam Rubber: 164 $\frac{1}{8}$, 166 $\frac{1}{8}$, 168; Ind. Rubber Comp.: 242, 244, 249; Java Caoutchouc: 129, 125, 128 $\frac{1}{2}$; Oost-Java Rubber: 252, 257, 263 $\frac{1}{2}$; Serbadjadi: 212 $\frac{1}{2}$, 214 $\frac{1}{2}$, 218.

Ook de *petroleumafdeling* is per saldo opgewekt geworden. Twee redenen hebben hiertoe medegewerkt. In de eerste plaats de nieuwe verhooging der ruw-olieprijzen in de Verenigde Staten, in de tweede plaats de plannen van de Amerikaansche regeering om maatregelen te nemen ter beugeling van de verspilling der petroleumvoorraden. De markt is dientengevolge in opgewekte houding gesloten. Dordtsche Petroleum Mij.: 169, 372 $\frac{1}{2}$, 380, 386 $\frac{1}{2}$; Geconsolideerde Petr. Mij.: 178, 182 $\frac{1}{8}$, 182 $\frac{1}{2}$; Kon. Ned. Petr. Mij.: 392 $\frac{3}{4}$, 396 $\frac{1}{4}$, 408 $\frac{1}{8}$, 414.

Daarentegen was de *tabaksafdeling* uitermate stil. Men heeft hier geen stimulans van betekenis gehad. De eerste voorjaars-inschrijving van Sumatrabak vindt niet voor begin-Maart plaats en derhalve geeft men er de voorkeur aan af te wachten, tot eenig inzicht in het verloop van die inschrijving kan worden verkregen. Arendsburg: 414, 412, 411 $\frac{1}{2}$; Besoeki Tabak: 265 $\frac{1}{4}$, 270; Deli Batavia: 364, 368, 365; Deli Mij.: 386, 382 $\frac{1}{2}$, 386 $\frac{1}{2}$; Holland Deli: 282, 290; Ngoepit: 257, 263; Senembah: 390, 386, 389 $\frac{1}{2}$.

Ook de *suikerafdeling* was zeer kalm. Noch de Cuba-prijzen noch de noteringen van de V.J.S.P. hebben aanleiding tot optimisme gegeven. Aan den anderen kant achtte men het prijsniveau zoo ver gedaald, dat men ook geen realisaties van betekenis heeft doorgevoerd. Zelfs bestond voor aandelen H.V.A. goede vraag, in verband met de plannen tot uitbreiding van de cultures dezer onderneming. Cultuur Mij. der Vorstenlanden: 157, 155 $\frac{1}{2}$, 155 $\frac{1}{8}$; Handels Mij. Amsterdam: 431 $\frac{3}{4}$, 435, 434 $\frac{1}{4}$; Moorman & Co.: 330, 335; Ned. Ind. Suiker: 222, 216, 220 $\frac{1}{2}$; Tjoekir: 458 $\frac{1}{2}$, 454, 450.

De *scheepvaartafdeling* heeft niet veel aanleiding tot bijzondere opmerkingen gegeven. De stemming is doorgaans vast gebleven, als gevolg van de berichten omtrent vraag naar scheepsruimte voor het vervoer van graan uit Australië en Argentinië. Holland—Amerika Lijn: 69, 68 $\frac{1}{4}$, 69; Kon. Ned. Stoomboot Mij.: 77 $\frac{3}{4}$, 75 $\frac{1}{2}$, 77 $\frac{1}{4}$; „Maas" Stoomv. Mij. de: 114 $\frac{1}{2}$, 111 $\frac{1}{2}$, 112; Mij. Zeevaart: 90, 87 $\frac{1}{2}$; Stoomvaart Mij. Nederland: 161, 159, 158 $\frac{1}{8}$; Stoomvaart Mij. Triton: 128, 125, 128 $\frac{1}{2}$.

Mijnaandeelen hadden een grillig verloop. Enkele gewoonlijk minder courant verhandeld wordende waarden zijn weder op den voorgrond getreden, waarbij in sommige gevallen een scherp koersherstel op te merken is geweest. Billiton 1ste Rubr.: 468, 470; Redjang Lebong: 291, 287, 271, 276 $\frac{1}{2}$; Siloengkang: 114, 112 $\frac{1}{2}$, 111; Ned. Surin. Goud Mij.: 46, 43, 47 $\frac{1}{2}$, 54 $\frac{1}{2}$.

De *Amerikaansche markt* heeft zich geheel aan New York aangesloten. De omzetteu in de desbetreffende fondsen aan onze beurs zijn echter niet meer zoo groot, vooral niet, nadat enkele locale afdelingen wat meer de aandacht zijn gaan trekken. American Car. & Foundry: 194, 197, 196 $\frac{1}{2}$; American Water Works: 171, 175; Anaconda Copper: 90, 91 $\frac{1}{8}$; Cities Service: 184 $\frac{1}{2}$, 195, 200; Studebaker: 1070, 1025, 1092.50; United States Steel: 126 $\frac{1}{2}$, 124 $\frac{1}{2}$; Southern Pacific: 105; Union Pacific: 149 $\frac{7}{16}$, 149; Wabash Railway: 20 $\frac{3}{4}$, 22 $\frac{19}{32}$, 22 $\frac{7}{16}$.

GOEDERENHANDEL.

GRANEN. 3 Februari 1925.

Ook deze week heeft weder een verdere prijsverhoging gebracht en ditmaal zijn niet slechts voor broodgraan, doch ook voor maïs en gerst de prijzen gestegen. Aan het einde der week scheen echter aan de algemeene prijsverhoging een einde te zullen komen en enkele teekenen van reactie werden bemerkbaar. Dit was dan ook na de groote opwaartsche sprongen, die vooral voor broodgraan de prijzen hebben doorgemaakt, wel te verwachten. Het zijn in het begin der week vooral nieuwe Russische aankopen van meel geweest, zoowel in Engeland als in Noord-Amerika, die de prijsstijging veroorzaakten, alsmede aanzienlijke inkoop van Platatarwe door Hongarije, waar tevens besloten is tot opheffing der invoerrechten op broodgraan. Ook verschillende andere Europeesche landen bleven op flinken voet voortgaan met het koopen van tarwe en aan de Engelsche markt ontwikkelde zich weder een zeer groote omzet in ladingen, waarbij vooral Australische tarwe werd verhandeld. Reeds in de vorige week had te Winnipeg de tarweprijs de \$2 bereikt en aanzienlijk overschreden en deze week geschiedde hetzelfde te Chicago, doch daar heeft de prijs zich slechts weinig boven \$2 kunnen verheffen. Na de reactie, die later intrad, sloot Winnipeg op 2 Februari nog 3 dollarcent per 60 lbs. hooger dan een week tevoren en te Chicago bedroeg voor Mei-tarwe de verhoging eveneens 3 cent. De prijs was echter weder iets beneden \$2 gedaald. Argentinië reageerde met zeer sterke prijsstijgingen op de Hongaarsche inkoop, gecombineerd met de ook overigens goede Europeesche vraag, doch, zooals dat in Argentinië zoo vaak het geval is, wanneer het publiek tarwe als speculatie-object aangrijpt, volgde dadelijk weder een sterke daling en het slot op 2 Februari was nog slechts 20 à 30 centavos per 100 kilo hooger dan op 26 Januari, terwijl die verhoging op den 28sten te Buenos Aires nog Peso 1,10 à 1,20 en te Rosario 90 centavos bedroeg. De wereldverscheppingen van tarwe waren deze week groot, ofschoon uit Noord-Amerika slechts weinig werd afgeladen. De hoeveelheden uit Argentinië, en, nu de Australische zeeledenstaking is afgelopen, vooral ook uit Australië, waren echter zeer groot. Het is dan ook niet de geringe omvang van het onmiddellijke aanbod van tarwe, dat de prijzen zoo heeft doen stijgen, doch de algemeen verbreide opvatting, dat in de laatste maanden van het seizoen blijven zal, dat het aanbod niet of nauwelijks voldoende zal zijn om de vraag te dekken en dat slechts hoge prijzen in staat zullen zijn, voldoende tarwe ter markt te doen komen uit bronnen, die anders niet zouden vloeien. Tot nog toe is vooral in Britsch-Indië gebleken, dat bij hooge tarweprijzen de bevolking der uitvoerlanden op andere wijze voorziet in behoeften, die anders met tarwe zouden zijn gedekt. Ook in Canada en de Ver. Staten schijnen de landbouwers de tarwe in zoo sterke mate ter markt te brengen, dat te verwachten is, dat bij het einde van het seizoen slechts kleine voorraden zullen overblijven. De reactie, welke de laatste dagen aan de meeste markten eenige prijsverlaging heeft teweeggebracht, leidde aan het einde der week al tot eene vermindering der zaken en op 2 Febr. was vrijwel overal in Europa de omzet klein. In Duitschland is dat mede veroorzaakt door de omstandigheid, dat de regeering dezer dagen als verkoopster opgetreden is van tarwe uit haar omvangrijke voorraden, die geraamd worden op meer dan 250.000 ton. De markt was daardoor in Duitschland zeer onregelmatig, met sterk uiteenlopende prijzen.

Evenals tarwe was ook rogge in het begin der week te Chicago weder hooger, doch later is ook hiervoor eenige prijsverlaging ingetreden en op 2 Februari sloot de markt voor Mei slechts $\frac{1}{2}$ dollarcent per 56 lbs. hooger dan een week te voren.

De vraag voor rogge in Europa was in het begin der week nog vrij goed, doch is later afgenomen en de prijzen blijven zich belangrijk beneden het Amerikaansche niveau bewegen. De voorraden, welke nog in de invoerlanden aanwezig zijn, nemen slechts langzaam af, en nog altijd zijn buiten Scandinavië directe inkoop uit het uitvoerland zeldzaam. Het nieuwe wintergraan staat er in alle West-Europeesche landen goed voor, doch Hongarije, Zuid-Slavië, en in iets mindere mate ook Oostenrijk klagen sterk over droogte, en de stand der nieuwe gewassen is daar slecht. Daar bovendien Zuid-Slavië en Hongarije geen tarwe van den vorigen oogst meer hebben aan te bieden, en zelfs als importeurs optreden, ziet ook Tsjecho-Slowakije zich genoodzaakt tarwe in overzeesche landen te koopen. Bovendien heeft de nieuwe oogst daar geleden, vooral door een sterke muizenplaag in Slowakije. Uit Rusland loopen de berichten nogal uiteen. In sommige gedeelten van het land

Noteringen.

Data	Chicago			Buenos Aires		
	Tarwe Mei	Mais Mei	Haver Mei	Tarwe Febr.	Mais Febr.	Lijnzaad Febr.
31 Jan. '25	202 $\frac{3}{8}$	135 $\frac{1}{8}$	63 $\frac{7}{8}$	17,91	11,10	25,45
24 „ '25	195 $\frac{3}{8}$	133	61 $\frac{1}{2}$	17,50	11,15	24,20
31 Jan. '24	111 $\frac{1}{2}$	80	49 $\frac{1}{2}$	10,70	9,80	19,60
31 Jan. '23	117	73 $\frac{3}{4}$	44 $\frac{3}{8}$	11,73 ¹⁾	8,90 ¹⁾	18,65 ¹⁾
31 Jan. '22	118 $\frac{3}{4}$	53 $\frac{3}{4}$	39	11,40	7,25	19,50
20 Juli '14	82	56 $\frac{3}{8}$	36 $\frac{1}{2}$	9,40	5,38	13,70

1) Per Maart.

Locoprijzen te Rotterdam/Amsterdam.

Soorten	2 Febr. 1925	26 Jan. 1925	4 Febr. 1924
Tarwe*	20,25	19,35	12,50
Rogge (No. 2 Western) ..	18,20	17,80	10,10
Mais (La Plata)	257,—	257,—	222,—
Gerst (48 lb. malting) ...	279,—	269,—	213,—
Haver (38 lb. white clipp.) ¹⁾	14,20 ⁴⁾	13,75 ⁴⁾	10,30
Lijnkoeken (Noord-Ameri- ka van La Plata-zaad) ¹⁾	14,50	14,50	14,35
Lijnzaad (La Plata) .... ³⁾	536,—	517,—	458,—

1) per 100 KG. 2) per 2000 KG. 3) per 1960 KG.

*No. 2 Hard/Red Winter Wheat. 4) Canada No. 3.

AANVOEREN in tons van 1000 KG.

Artikelen	Rotterdam			Amsterdam			Totaal	
	25/31 Jan. 1925	Sedert 1 Jan. 1925	Overeenk. tijdvak 1924	25/31 Jan. 1925	Sedert 1 Jan. 1925	Overeenk. tijdvak 1924	1925	1924
Tarwe	31.895	63.689	42.205	—	—	635	63.689	42.840
Rogge	218	1.606	34.025	—	—	1.725	1.606	35.750
Boekweit	658	2.035	3.401	—	—	—	2.036	3.401
Mais	7.162	74.826	68.868	300	7.890	7.093	82.716	75.961
Gerst	6.851	13.902	22.363	—	600	8.060	14.502	30.423
Haver	1.527	5.586	22.622	—	150	—	5.736	22.622
Lijnzaad	2.118	23.017	2.501	—	4.189	3.550	27.206	6.051
Lijnkoek	11.685	23.072	9.881	—	—	—	23.072	9.881
Tarwemeel	2.683	13.841	15.691	348	3.097	410	16.938	16.101
Andere meelsoorten	216	1.226	516	—	—	—	1.226	516

schijnt de oogst er vrij goed voor te staan, doch elders zijn de vooruitzichten ongunstig. Van den ouden oogst is het aanbod, zooals dat uit de geregelde Russische meelinkopen wel blijkt, zeer onvoldoende, en uit verschillende gouvernemenen komen weder berichten van tekorten en zelfs van hongersnood. Uit de Vereenigde Staten hoort men nog steeds, dat de winterjarwe te lijden heeft door afwisselende vorst en dooi, doch over het algemeen schijnt de toestand niet slecht te zijn, want te Chicago was tarwe op Juli en September niet vast en deze termijnen sloten op 2 Februari zelfs ongeveer 1 $\frac{1}{2}$ cent per 60 lbs. lager dan op 26 Januari.

Hetzelfde geldt voor rogge per Juli en de prijs daarvan is sedert 26 Januari zelfs 6 dollarcent per 56 lbs. gedaald.

Voor maïs is in Engeland de vraag nog onbevredigend; ten gevolge van de nog altijd zeer groote voorraden, die zich in de meeste Engelsche havens bevinden. Dit neemt echter niet weg, dat de maïsmarkt in Europa deze week vast was, en dat voor bijna alle soorten vrij aanzienlijke prijsverhooging te constateren viel. De termijnmarkten in Argentinië vertoonden voor oude maïs weinig fluctuaties en op 2 Februari waren de prijzen tegenover 26 Januari te Rosario onveranderd en Buenos Aires 5 centavos per 100 KG. hooger.

Daar echter van den Balkan en Rusland geleidelijk veel hogere prijzen werden gevraagd en op het vasteland over het algemeen de voorraden niet groot zijn, hielden de groote Engelsche voorraden slechts weinig tegen. Daarbij komt, dat deze week slechts weinig maïs van Argentinië werd afgeladen en dat deze kleine verschepingen geheel ten koste van de voorraden in Argentijnsche havens plaats vonden. De aanvoeren zijn daar dus zeer klein en een belangrijke toename van de Argentijnsche maïsverscheperingen lijkt voor het restant van het seizoen zeer onwaarschijnlijk. Na de groote verschepingen van de voorafgaande week werd deze week van Oost-Europa veel minder maïs afgeladen, waartoe ook het toevriezen van den Donau wel zal hebben meegewerkt. Veel maïs is echter nog aanwezig in Hongarije en Zuid-Slavië, doch deze ontmoet tot stijgenden prijs goede vraag in de omliggende landen. Bulgarije blijft geregeld maïs naar West-Europa aanbieden en verschepen, doch de daarvoor gevraagde prijs is in den loop der week aanmerkelijk gestegen en de hogere prijzen werden zoowel in Frankrijk als in Nederland en Duitsland betaald. De laatste dagen houdt echter de verdere prijsverhoging de zaken tegen en in Nederland kost het zelfs eenige moeite voor aankomende partijen koopers te vinden. Op 2 Februari was ook voor latere posities, waarvoor eenigszins hogere prijzen werden gevraagd, de vraag gering, waartoe wordt medegewerkt door de omstandigheid, dat de laatste aanvoeren van Bulgaarsche maïs een hoog vochtgehalte bevatten. Door de bijna gelijktijdige aankomst van enkele ladingen Plata maïs was ook voor deze soorten de markt in Nederland wat gedrukt, zoodat de prijzen hier lager waren dan te Antwerpen. Verder werden in Nederlandsche havens

geen groote aanvoeren verwacht, wat ten gevolge had, dat een stoomende lading dezer dagen naar Nederland werd verkocht tot aanmerkelijk hooger prijs, dan waartoe aankomende partijen worden verhandeld. Uit Rusland werd deze week geen maïs verscheept, doch er schijnt daar nog een flinke hoeveelheid maïs aanwezig te zijn, zoodat binnenkort Rusland wel weder met aanbod van maïs aan de markt zal komen, vooral nu tegenwoordig voor maïs zulke hooge prijzen worden betaald. De nieuwe maïs oogst in Argentinië ontwikkelt zich geheel naar wensch, wat echter niet wegneemt, dat de termijnmarkten te Rosario en Buenos Aires voor nieuwe maïs vast waren en op 2 Februari de Mei-termijn te Buenos Aires 25 centavos en te Rosario 50 centavos per 100 KG. hooger sloot dan een week tevoren. Op deze hooge prijzen bestaat in Europa slechts weinig animo tot het koopen van nieuwe Plata maïs, doch een niet onbeteekenende omzet blijft zich toch steeds ontwikkelen in Engeland, terwijl ook in Duitsland nu en dan zaken worden gedaan. Maïs te Chicago heeft deze week de prijsdaling van de vorige week weder ingehaald, ondanks de toename van den zichtbaren voorraad. De zeer vaste markten voor broodgraan deden daarbij haar invloed gelden, doch toen voor tarwe en rogge de reactie intrad, kon te Chicago de maïsprijs zich geheel handhaven.

Ook gerst was in Noord-Amerika zeer vast, waardoor de prijs te Winnipeg een belangrijke prijsverhoging onderging. Op 2 Februari ging van die prijsverhoging echter een flink gedeelte verloren, toen tarwe zulk een groote prijsverlaging onderging. Dit leidde ook in Europa tot vaste markten voor gerst, doch in de meeste landen wordt de gestegen prijs slechts schoorvoetend betaald. Den laatsten tijd is Noord-Afrika weder met gerst op spoedige aflading aan de markt, en zoowel naar Engeland als Duitsland en Nederland is daarin gedurende de laatste weken nogal wat gekocht. Door zeer goede vooruitzichten voor den nieuwen oogst in Noord-Afrika wordt tot aanmerkelijk lagere prijzen ook reeds gerst op zomeraflading aangeboden en naar West-Europa verkocht. Uit Roemenië en Rusland heeft het gerstaanbod bijna geheel opgehouden en nu uit Noord-Amerika de laatste dagen zoo sterk gestegen prijzen worden gevraagd, rüimden de in Europeesche havens aanwezige voorraden flink op.

Haver was in Engeland weder stil, doch de zaken waren iets omvangrijker dan de vorige week, terwijl eenige prijsstijging kon plaats vinden. Ook op het vasteland bestaat voor haver meer kooplust, waarbij vooral in Platahaver die den laatsten tijd in flinke hoeveelheden wordt verscheept, wat meer zaken plaats vinden.

SUIKER.

De verschillende suikermarkten waren deze week kalm doch prijshoudend gestemd.

In Amerika trokken de prijzen tot het midden der week in hoofdzaak wegens de terughoudendheid van Cubaplanters en de blijvende vraag naar spoedig leverbare suiker

aan. Daarna trad echter eenige reactie in, waarschijnlijk na het bekend worden der door Cubaplanters gepubliceerde raming van den oogst met 4.600.000 tons.

De noteeringen te New York waren als volgt:

	Sp. C.	Jan.	Mrt.	Mei	Juli
Slot voorafgaande week	4.52	2.77	2.91	3.05	3.16
Opening verslagweek	4.52	2.81	2.91	3.09	3.20
Hoogste noteering verslagweek.	4.65	2.87	3. —	3.15	3.26
Slot verslagweek	4.62	2.83	2.97	3.12	3.23

De ontvangsten in de Atl. havens der Vereenigde Staten bedroegen deze week 48.000 tons, de versmeltingen 53.000 tons (tegen 47.000 tons in 1924) en de voorraden 40.000 tons.

Elk aanbod van prompte Cubasuiker werd door Raffinadeurs uit de markt genomen tot 2,81 en 2,87½ d.c. c. & fr. New York. Naar Engelnd en het vasteland van Europa, alwaar eveneens belangstelling voor prompte Cubasuiker bestond, werd slechts weinig afgedaan.

De Cubastatistiekis als volgt:

	1925	1924	1923
	Tons	Tons	Tons
Weekontvangsten 24 Jan. '25..	162.947	158.873	186.454
Tot. sedert 1 Dec. '24-24 Jan. '25.	549.091	451.264	495.386
Aantal werkende fabrieken....	168	163	158
Weekexport 24 Jan. 1925.....	94.756	108.097	94.102
Totaal 1-24 Jan. '25	329.754	266.487	306.842
Totale voorraad op 24 Jan. '25.	219.337	184.777	189.444

De laatste cijfers der Zichtbare Voorraden zijn volgens Czarnikow:

	1924/25	1923/24	1922/23
	Tons	Tons	Tons
Duitschland 1 Dec. '24	874.000	744.000	772.000
Tsjechoslowakije 1 Jan. '25 ..	769.000	546.000	470.000
Frankrijk 1 Jan. '25	468.000	291.000	240.000
Nederland 1 Dec. '24	198.000	124.000	185.000
België 1 Nov. '24	62.000	51.000	51.000
Engeland 1 Jan. '25	172.000	164.000	312.000
Totaal (Europa) ..	2.543.000	1.920.000	2.030.000
V.S. Atlant. havens 28 Jan. '25	40.000	49.000	52.000
Cuba alle havens 24 Jan. '25..	219.000	185.000	192.000
„ binnenl. 10 Jan. '25....	165.000	141.000	186.000
Totaal ..	2.967.000	2.295.000	2.460.000

Op Java kwamen belangrijke afdoeningen van suiker uit den ditjarigen oogst tot stand nadat de V. J. P. hunne verkoopsprijzen verlaagd hadden tot f 10½ voor Superieur en f 9½ voor No. 16 en hooger. Witte suiker wordt thans nog slechts onder restant-condities verkocht. Voor disponibile suiker was de markt ietwat vaster en werd f 13½ voor Superieur betaald.

Hier te lande was de markt deze week wat levendiger en hielden de noteeringen gelijken tred met de opwaartsche beweging in New York, zoodat een prijsstijging van ongeveer f ½ te constateeren viel, zoodat voor Januari f 20½, Mei f 20¾ en Augustus f 20¾ betaald werd. Daarna echter zakten prijzen ongeveer f ½ in, mede wegens de verlaging der limites door de V.J.P.

De omzet bedroeg deze week ca. 4500 tons, terwijl gedurende Januari 13.700 tons werden omgezet.

NOTEERINGEN.

Data	Amsterdam per Maart	Londen			New York 96 pCt. Centrifugals
		Tates Cubes No. 1	White Java's f.o.b. per	Cuba's 96 pCt. c.f.f.	
			Mei/Juni	Febr./Maart	
2 Febr. '25	f 20 ¹⁵ / ₁₆	Sh. 36/6	Sh. 17/6	Sh. 14/-	\$ 4,65
26 Jan. '25	„ 19 ¹⁵ / ₁₆	36/6	18/-	13/7½	4,52
2 Febr. '24	„ 33 ¹¹ / ₁₆	63/9	27/-	27/6	6,91
2 Febr. '23	„ 27 ⁷ / ₁₆	54/3	20/3	17/6	5,40
4 Juli '14	„ 11 ¹³ / ₃₂	18/-	—	—	3,26

KATOEN.

Marktbericht van de Heeren Sir Jacob Behrens & Sons, Manchester, d.d. 28 Januari 1925.

Het Ginnersrapport, dat verleden Vrijdag gepubliceerd werd, gaf een totaal aan van 13.308.000 balen gegend tot den 15en dezer; dit had echter weinig invloed op prijzen in New York, hoewel later op den dag tengevolge van groote liquidatieverkoopten futurenoteeringen voor de dichtstbijzijnde maanden meer dan 30 punten daalden. De handel is dan ook van een flinken aanvoer en waarschijnlijk van een behoorlijk carry-over verzekerd. De officieele oogstschatting van 13.153.000 balen is dus aanmerkelijk overtroffen en het resultaat is tot op heden meer in overeen-

stemming met privéschattingen. De Liverpoolmarkt is ook flauwer geworden en de prijs van Mid American Spot heeft 25 punten verloren. Prijzen van Egyptisch katoen stijgen nog steeds en F.G.F. Sakel bereikte verleden Zaterdag in Liverpool het hoogste punt van dit seizoen n.l. 32 d. Fluctuaties blijven steeds zeer groot en het prijsverschil bedraagt soms een penny per pond op één dag. Het is dan ook geen wonder, dat er weinig omgaat.

Prijzen van Amerikaansche garens zijn weer iets flauwer geworden en over het algemeen gaat er weinig om, zoowel in de grovere nummers twist en weft, alsook in Ringgarens. Ook naar Medionummers bestaat weinig belangstelling en de omzet beperkt zich tot enkele kleine partijen. In enkele gevallen worden door flauw gestemde verkoopers enkele partijen geboekt tot ¼ d. onder de noteeringen, welke voor dergelijke garens gevraagd worden, door Spinners die beter bezet zijn. De productie overtreft de vraag en het baart geen verwondering, dat de Master's Federation een stemming voor korteren werktijd voorgesteld heeft. De vraag naar getwijfde garens, alsook naar Egyptische garens, is iets minder geworden, daar koopers er niet veel voor voelen destijging van het ruwe materiaal te volgen. De hooge prijzen van Sakel grades hebben vele Spinners en Wevers doen besluiten zich tot andere soorten te wenden met verschillend resultaat. Enkele van deze substitutes zijn voldoende, terwijl andere, waar het op sterkte aankomt, niet gebruikt kunnen worden.

Doekprijzen blijven merkwaardig vast, wanneer men de verminderde vraag en de flauwe stemming van de markt in aanmerking neemt. Koopers vinden het moeilijk concessies te verkrijgen en het hangt geheel van den individueelen toestand van den fabrikant af, of deze al dan niet worden toegestaan. Van eenigen handel van beteekenis is sedert het Nieuwejaar geen sprake geweest, hoewel de meeste fabrikanten voorloopig nog voldoende bezet zijn. In Egyptische soorten is de toestand iets anders. De hooge katoenprijzen zijn een beletsel voor den handel en in vele gevallen worden gaarne concessies gedaan, zoowel door Spinners als fabrikanten. Hoewel er een momenteele flauwte is ingetreden, bestaat er op het oogenblik geen drang tot verkoopen en de toon van de markt varieert van dag tot dag. Op het oogenblik is deze misschien iets meer optimistisch dan in het begin van de week.

21 Jan. 28 Jan. Oost. koersen. 20 Jan. 27 Jan.

Liverpoolnoteeringen.	T.T. op Indië	1/5 ³ / ₈	1/6
F.G.F. Sakellaridis 30,35 31,75	T.T. op Hongkong	2/3 ⁷ / ₈	2/3 ³ / ₄
G.F. No. 1 Oomra 9,80 9,60	T.T. op Shanghai	3/1 ¹ / ₄	1)

1) Feestdag.

Noteering voor Loco-Katoen. (Middling Uplands.)

	30 Jan. 1925	23 Jan. 1925	16 Jan. 1925	30 Jan. 1924	30 Jan. 1923
New York voor Middling ...	23,90 c	23,45 c	24,— c	33,40 c	28,10 c
New Orleans voor Middling	23,75 c	23,25 c	23,65 c	33,15 c	27,88 c
Liverpool voor Middling ...	12,92 d	12,87 d	13,08 d	19,45 d*	15,96d*)

*) Voor fully middling ouden Standaard.

Ontvangsten in- en uitvoeren van Amerikaansche havens. (In duizendtallen balen).

	1 Aug. '24 tot 23 Jan. '25	Overeenkomstige periode	
		1923-'24	1922-'23
Ontvangsten Gulf-Havens.	6993	5363	4467
Atlant. Havens			
Uitvoer naar Gr. Brittannië	1762	1330	993
„ „ 't Vasteland etc.	2746	2056	1874
„ „ Japan	560	417	337

Voorraden. (In duizendtallen balen).

	23 Jan. '25	Overeenkomstig tijdstip	
		1924	1923
Amerik. havens	1508	950	949
Binnenland	1380	968	1214
New York	201	174	76
New Orleans	420	221	221
Liverpool	678	505	470

THEE.

In de afgelopen week trad een verder herstel in van de marktprijzen voor thee in Londen en bleek er ook

meer vertrouwen te zijn van de zijde der koopers. De prijzen verbeterden van $\frac{1}{4}$ — $\frac{1}{2}$ d. per lb. De stemming was van grooten invloed op de Amsterdamsche veiling van 29 Januari, waarin 15.000 kn. aangeboden werden. Toch moesten de prijzen op een ongeveer 7 cts. lager niveau gesteld worden dan die in de vorige veiling betaald, doch op die lagere prijzen bestond er goede belangstelling, vooral voor binnenlandsche rekening. Er werd niet veel thee teruggetrokken en werd nog een groot gedeelte van die opgehouden partijen onmiddellijk na afloop der veiling verkocht.

De maandstaat van het Thee-Etablissement per 31 Januari toont een vermeerdering aan van den voorraad in entrepot van 10.000 kisten vergeleken bij den voorraad op ulto. December (54.472 kn. tegenover 44.459 kn.) als gevolg van een aanvoer van 26.370 kisten tegenover afleveringen ten beloope van 16.357 kn. Waar de eerstehandsvoorraad 14.328 kisten bedraagt en de veiling van 29 Januari — die natuurlijk op 31 Januari nog niet tot aflevering is gekomen — eveneens ruim 14.000 omvatte, was de voorraad in entrepot van den handel op het einde van de maand niet meer dan 26.000 kisten.

Amsterdam, 2 Februari.

DE NEDERLANDSCHE THEEMARKT IN 1924.

(Jaaroverzicht van Pakhuismeesteren van de Thee.)

Als ooit uit het aantal „records” in een jaar bereikt, de energie zal worden afgemeten, welke het menschelijk geslacht en ieder volk in het bijzonder in dat jaar heeft ontwikkeld, dan zal het jaar dat nu afgelopen is, wel tot de „record”-jaren worden gerekend, waarin op allerlei gebied de ontwikkelde energie die van vorige jaren heeft overtroffen. Recordsnelheden zijn gemaakt en recordhoogten bereikt zoowel door een vlieger als door den bergbeklimmer. Het record onzer kranige vliegers die moederland en koloniën door de lucht hebben verbonden, heeft ginds en hier tot uitbundig enthousiasme aanleiding gegeven. Op geheel ander gebied werd, dank zij zorgvuldige voorbereiding van het Theecongres in Juni van dit jaar te Bandoeng gehouden, een record bereikt, waarvan het welverzorgde en keurig uitgevoerde Gedenkboek der Nederlandsch-Indische Theecultuur 1824—1924, uitgegeven door het Proefstation voor Thee, nog meer belangstelling zoude hebben getrokken, indien het in den handel verkrijgbaar ware geweest en de moederlandsche pers ter recensie toegezonden.

Mogen in dit verband ook „recordprijzen” worden genoemd, immers ook deze heeft de Amsterdamsche markt voor Nederlandsch-Indische thee in het afgelopen jaar geboekt.

Toen destijds na de theedistributie in de eerste vrije veiling in April 1919 gehouden een doorsnee prijs van 100 cts. per $\frac{1}{2}$ KG. werd gemaakt, verwachtte niemand, dat een zoo hoog niveau zoude worden gehandhaafd. In December van dat jaar was de prijs dan ook reeds tot 70 cts. gemiddeld ingezakt, terwijl een jaar nadien nog slechts de superieure Oranje Pecco's en Gebr. Or. Pecco's met 70 cts. werden betaald. Spoediger dan men toen vermoedde, nl. in October 1923, liep de doorsnee prijs in veiling opnieuw op tot 100 cts. en wel als gevolg der aangekondigde verhooging van het invoerrecht; toen de invoering daarvan werd verschoven, daalden de prijzen wederom tot in doorsnee 86 $\frac{1}{4}$ cts. in December 1923. In de 10 voorjaarsveilingen van het nu verlopen jaar werden $\frac{7}{8}$ miljoen KG. Ned.-Ind. thee verkocht voor 84 $\frac{1}{2}$ cts. Nadien kwam de tijd der recordprijzen. 18 September werd 100 cts. gehaald, 20 November zelfs 110 cts. In de 6 najaarsveilingen werden $\frac{3}{4}$ miljoen KG. Ned.-Ind. thee verkocht tegen den hoogen doorsnee prijs van 101 $\frac{1}{4}$ cts., terwijl daarenboven 615 duizend KG., welke voor de verhooging van het invoerrecht in het vrije verkeer waren overgebracht in doorsnee 135 $\frac{1}{2}$ cts. oprachten (het betaalde invoerrecht inbegrepen). Voor superieur werden in October recordprijzen betaald, toen bracht de Goudpunt Fannings Tiga Blata (Sumatra) 171 cts. per $\frac{1}{2}$ KG. op, de Gebroken Pecco H. V. A. (Sumatra) 111 cts. en de Gebroken Oranje Pecco Pasir Nangka (Java) 174 cts., terwijl als hoogste prijzen der verschillende bladsorten, die der volgende Java-theeën werden genoteerd: Souchon Goenoeng Malang 113 cts., Pecco Tjisoedjen 118 cts., Oranje Pecco Goalpara 156 cts. en Imperial Pecco Tjastana 407 cts. per $\frac{1}{2}$ KG.

De middensoorten en de mindere boekten hun recordprijzen in de Decemberveiling toen voor deze 15 à 20 cts. per $\frac{1}{2}$ KG. meer werd betaald dan in Januari tevoren, nl. voor ordinair 98 à 101 cts. tegen destijds 80 à 85 cts. en voor middensoort 105 à 112 cts. tegen 85 à 97 cts.

Voor een record heeft ook de Minister van Financiën gezorgd, toen het invoerrecht ingaande 12 Mei l.l. verhoogd werd van 12 $\frac{1}{2}$ cts. tot 37 $\frac{1}{2}$ cts. per $\frac{1}{2}$ KG. (Het oorspron-

kelijke regeeringsvoorstel d.d. September 1923 was een verhooging tot 50 cts. per $\frac{1}{2}$ KG., terwijl van andere zijde en door ons er op werd aangedrongen om het recht in geen geval hooger op te voeren dan tot 25 cts. per $\frac{1}{2}$ KG.). 1 Mei was hetzelfde op thee in Groot-Brittannië verlaagd van 8 pence tot 4 pence per Engelsch pond op „foreign grown” en van 6 $\frac{1}{2}$ op 3 $\frac{1}{2}$ op de Britsch Koloniale thee. Het bedraagt in Canada 10 dollarcenten per Eng. pond, is in Nieuw Zeeland onlangs verlaagd van 5 pence tot 2 pence per Engelsch pond; in Australië is evenals in de Vereenigde Staten van Amerika thee vrij, zoodat het met recht het „record invoerrecht” der theedrinkende landen is, dat de Hollandsche fiscus gelegd heeft op dezen nationalen drank, waarvan 75 pCt. à 80 pCt. betrokken wordt uit de eigen koloniën. (In Duitschland bedraagt het recht 2,20 goudmarken per KG.).

De verhooging van het invoerrecht met 25 cts. per $\frac{1}{2}$ KG. in een periode tijdens welke in den loop van 18 maanden de noteeringen der gewoon-ordinaire en gewone middensoorten een verhooging eveneens van 25 cts. hebben ondergaan, heeft geleid tot „record moeilijkheden” voor den Nederlandschen verpakker. Hij heeft zich gedurende de al te lange periode, welke verliep tusschen het regeeringsvoorstel tot verhoogen en het ingaan van het verhoogde recht zoo veel mogelijk van thee moeten voorzien en deze in het vrije verkeer moeten overbrengen, waardoor een onevenredig groot deel van zijn bedrijfskapitaal werd vastgelegd; hij kan, wil hij de afname niet plotseling remmen, de teruggang der kwaliteit werkt echter eveneens remmend op den verkoop. De vraag wordt nu voor hem wat zwaarder zal wegen, verdere prijsverhooging of kwaliteitsvermindering. Eerst nadat de detailprijzen zich aangepast zullen hebben aan de marktprijzen en het hooge recht, kan wederom overwogen worden tot kwaliteitsverbetering over te gaan, tenzij dan mocht blijken, dat het verbruik door de hooge detailprijzen dermate afneemt, dat ten slotte aan een mindere kwaliteit thee de voorkeur wordt gegeven. Het zal alsdan hoog tijd worden, dat het te hoog opgevoerde invoerrecht op thee tot normaler proportie wordt teruggebracht. Moge de financiële toestand van ons land dan in zooverre verbeterd zijn, dat de Minister van Financiën tot medewerking bereid zijn.

De aanvoer voor de Amsterdamsche markt, welke in de jaren 1920/1921, toen nog veel oude naoorlogsaanvoer werd geruimd, groot was geweest maar sedert dien verminderde, wijst ditmaal bij de beide vorige jaren vergeleken eveneens op een record. Tegen 9.6 miljoen KG. Nederlandsch-Indische thee in 1922 en 9.8 miljoen in 1923 werd in 1924 11.2 miljoen KG. met bestemming voor de markt aangevoerd, waarvan 8.6 miljoen Java (7.0 in 1923) en 2.6 miljoen Sumatra (2.8 in 1923).

De totaaluitvoeren van thee uit Nederlandsch-Indië zijn ook toegenomen. Tegen circa 41 miljoen KG. Java en 7.5 miljoen KG. Sumatra thee in 1923 zullen in het afgelopen jaar vermoedelijk ongeveer 46 miljoen KG. van Java en ruim 8 miljoen KG. van Sumatra zijn uitgevoerd, waarvan van Java en Sumatra samen vermoedelijk ca. 28 pCt. naar Nederland, 38 pCt. naar Groot-Brittannië, 22 pCt. naar Australië, 6 pCt. naar Amerika en 6 pCt. naar andere landen.

De hoeveelheid uit ons etablissement afgeleverd, welke in de eerste bijgevoegde statistiek is opgegeven, kan niet vergeleken worden met de totaalcijfers voor het geheele land (op pagina 111 vermeld onder invoer tot verbruik), immers circa 2 $\frac{1}{2}$ miljoen KG. Nederlandsch-Indische thee (benevens 385.000 KG. China thee) door ons in het vrije verkeer neergelegd, voordat de verhooging van het invoerrecht inging, zijn destijds in de officieele statistiek afgevoerd als invoer tot verbruik, terwijl deze eerst na werkelijke aflevering door ons worden afgeboekt als afgeleverd voor het binnenland. Ondanks dit opzij leggen van een aanzienlijke hoeveelheid hebben nochtans de afleveringen gelijken tred gehouden met de aanvoeren, zoodat de voorraad aan het einde van het jaar niet alleen niet grooter is dan die, waarmede het begon, maar vermoedelijk de binnenlandsche voorraad van toen en nu erbij gerekend, aanzienlijk kleiner; de toestand is dus wel geheel anders dan toen in de jaren 1919/1920 wel hooge prijzen werden betaald maar de afname, welke verwacht werd, uitbleef.

De vraag voor uitvoer was gedurende het geheele jaar groot, deze kwam de markt zeer ten goede toen na de verhooging van het recht het binnenland slechts aanvullend

bijkocht, zoodat aan de vraag voor uitvoer ten volle kon worden voldaan.

De hoeveelheid thee, welke van 1 Januari totdat in Mei de verhooging van het recht inging in het vrije verkeer is overgebracht, heeft 7.700.000 KG. bedragen, terwijl in het laatste kwartaal 1923 daarenboven 3 miljoen KG. extra werden ingeklaard, te zamen 10.700.000 KG., zoodat er ook zonder verdere aanvulling in Mei voldoende thee was ingevoerd voor het geheele jaar. Het kan dus geen verwondering wekken, dat sedert de verhooging van het recht niet meer dan ruim 1 miljoen KG. werden ingeklaard. De in het binnenland neergelegde voorraden zullen vermoedelijk spoedig tot het normale minimum zijn teruggebracht.

Er is ten slotte nog een record, waarvan in dit verslag de vermelding niet achterwege kan blijven, n.l. dat der voorverkoop van oogsten en gedeelten van deze. Het is in een tijd van hoogconjunctuur van één zijde bezien begrijpelijk, dat producenten het zekere voor het onzekere nemend tot gedeeltelijke voorverkoop overgaan. Er is echter ook een tegenzijde aan dit verkoopsysteem, dat door Nederlandsch-Indische producenten (Britsch-Indische gaan niet zoo gemakkelijk er toe over) allicht te veel over het hoofd wordt gezien. Er is — als tegenzijde — het aanbod in Europa uit voorverkochte oogsten, dat de veilingen concurrentie aandoet; er is, aannemende dat een koper op 3 of 4 maal zooveel partijen meebiedt als hij ten slotte koopt, het verminderde aantal biedingen op de partijen in veiling; er volgt ook uit een zeer onregelmatig aanbod van merken en sorteringen op welke vroeger in de veilingen vast kon worden gerekend en daardoor ook onregelmatiger prijzen voor deze. Het is nu eenmaal zoo, dat een artikel met zooveel fancy als thee, en dat zoo onverdeeld is, slechts door constant aanbod verzekerd kan zijn van geregeld dezelfde afnemers in binnen- en buitenland en daardoor van de hoogste prijzen. Het mag ook niet over het hoofd worden gezien, dat lagere prijzen op de Europeesche markten in den regel zullen leiden tot lagere in de productielanden en dat de Amsterdamsche en de Londensche markt de stootkussens zijn — en althans voorloopig zullen blijven — waarop ieder tijdelijk teveel der productie moet worden opgevangen, zoodat het een algemeen belang van producenten is deze markten zoo sterk mogelijk te maken en zoo aantrekkelijk mogelijk. Het is het regelmatig vaste aanbod van gewilce soorten, dat aan een markt haar aanzien geeft.

Dit brengt ons op een ander gevaar verbonden aan de wijze van verkoopen van verschillende Indische producenten n.l. het werken op één hoofdtype en wel een onegale gebroken sorteering, waarin ook de bladthee — ten deele verbroken — is opgenomen. Het ziet er nog niet naar uit, dat, zooals reeds jaren geleden werd verwacht, de wereldvraag steeds meer zoude uitgaan naar krachtig schenkende thee onverschillig of die min of meer egaal is. De vraag naar goed gesorteerde schoon uitgezeefde blad- en gebroken theeën houdt onverminderd aan.

Men zij er in Indië nog meer van doordrongen, dat de belangen van theeproducenten en die der beide Europeesche markten samengaan.

De aanvoer van China-thee is aigenomen, de meeste verkoopen geschieden uit de hand, in veiling werden 9045 kisten aangeboden tegen bijna 24.000 kisten gedurende 1923. Het aanbod bestond in hoofdzaak uit mindere kwaliteiten.

Thee-Etablissement te Amsterdam.

Statistiek van Nederlandsch-Indische thee over 1924.

Voorraad 1 Januari 1924	40.058 kisten
Aanvoer 1924	271.357 "
Te zamen..... 311.415 kisten	
Aflevering 1924	266.956 "
Voorraad 31 December 1924	44.459 kisten
Voorraad 1 April 1924	58.987 kisten
„ 1 Juli 1924	89.188 "
„ 1 October 1924	65.342 "
Aanvoer	
Java thee	209.393
Sumatra thee	61.964
	271.357
Aflevering	
Voor Binnenland	121.272
„ Uitvoer	145.684
	266.956

Het aanbod in veiling bestond uit:
 15 pCt. Stof, Fannings, Gebroken Thee, Gebroken Souchon.
 15 „ Souchon en Pecco Souchon.
 36 „ Gebroken Pecco en Gebroken Oranje Pecco.
 34 „ Pecco, Oranje Pecco en Witpunt Pecco.

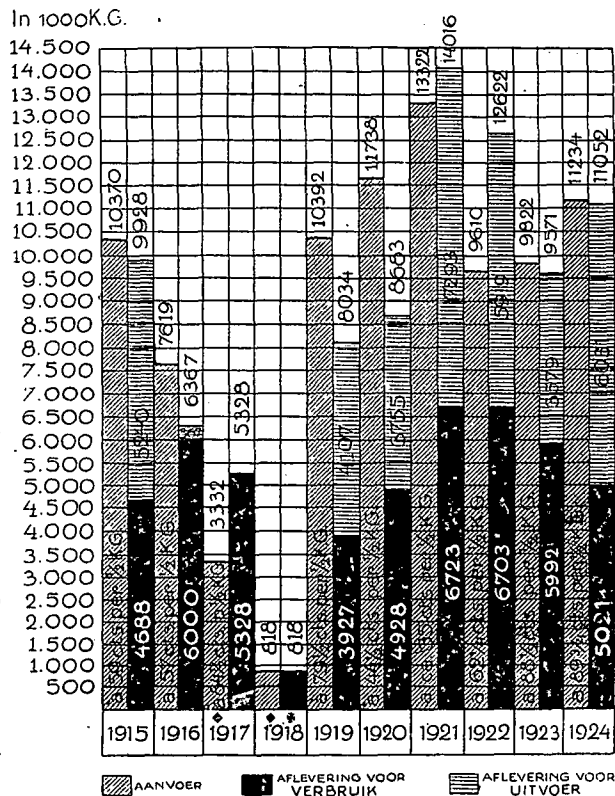
Van den voorraad bevinden zich op 31 December 1924 in de 1ste hand 17.042 kisten.

De cijfers zijn herleid tot 1/1 kn. (1/16 = 2/4 = 1/2 = 1/1).

Nederlandsch-Indische thee.

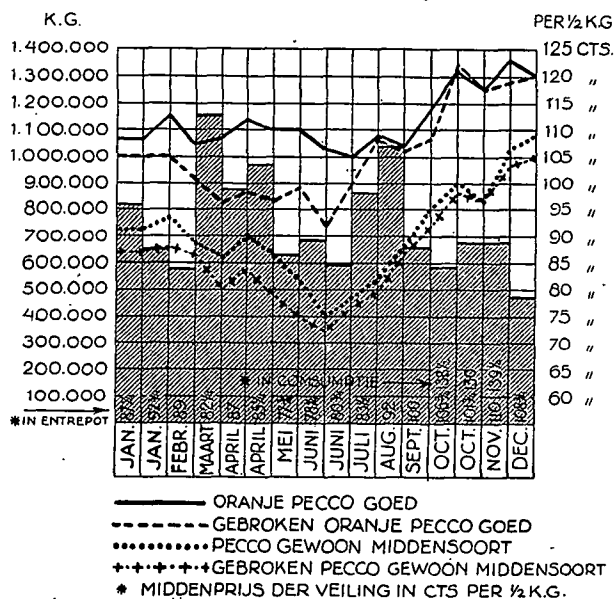
Aanvoer en aflevering voor verbruik en uitvoer bij het Thee-Etablissement te Amsterdam, benevens de middenprijzen van het eerste-hands aanbod.

Anno 1915—1924.

- ◆ Grootendeels gereserveerd uit den aanvoer 1916 en gebruikt voor de theevoorziening in 1917 en 1918. De thee werd gedurende het distributie-tijdvak (Augustus 1917—Februari 1919) door den groothandel verkocht op basis van 84 cts. per 1/2 K.G. voor middenkwaliteit.
- * Hieronder is opgenomen de aflevering voor de laatste distributie in Januari 1919.

Hoeveelheden der veilingen, doorsneeprijzen en loop der prijzen van enkele hoofdsorten in 1924.

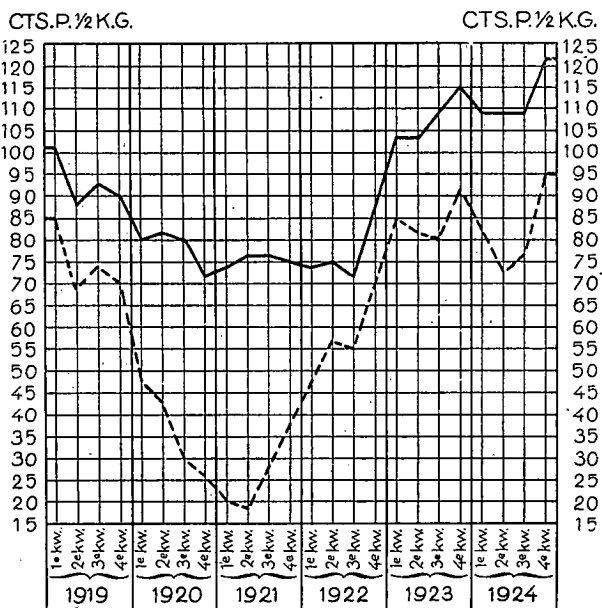
Aanvoer van Thee in Nederland, invoer tot verbruik en uitvoer.

(De hoeveelheden en de waarde van den invoer zijn afgeleid uit de gegevens van het Centraal Bureau voor de Statistiek te 's-Gravenhage. De waarde van den aan- en van den uitvoer is per kwartaal berekend; voor de Nederlandsch-Indische thee is de gemiddelde veilingprijs aangenomen als doorsnee waarde van den aanvoer en van het totaal afgeleverde (uitvoer + invoer.)

(De waarde van aan- en uitvoer der niet-koloniale thee is berekend naar de waarde van den invoer.)

1924		Aanvoer		Invoer		Uitvoer	
		K.G. netto	Waarde	K.G. netto	Waarde	K.G. netto	Waarde
1e kwartaal		5.384.000	f 9.286.000	4.579.000	f 7.986.000	1.231.000	f 1.841.000
2e "		5.145.000	" 8.599.000	3.294.000	" 5.972.000	1.276.000	" 1.637.000
3e "		-3.367.000	" 6.152.000	292.000	" 517.000	2.345.000	" 4.303.000
4e "		3.216.000	" 6.249.000	615.000	" 1.171.000	1.941.000	" 4.200.000
Totaal		17.112.000	f 30.286.000	8.780.000	f 15.646.000	6.793.000	f 11.981.000
waarvan:		K.G. netto	Kisten	K.G. netto	Kisten	K.G. netto	Kisten
Nederlandsch-Indische		14.777.000	329.549	6.799.000	144.815	6.565.000	153.401
Chineesche		1.631.000	67.290	1.298.000	52.909	222.000	9.190
Britsch-Indische		704.000	16.660	683.000	15.977	39.000	988
Totaal		17.112.000	413.499	8.780.000	213.701	6.826.000	163.579
tegen:		K.G. netto	Waarde	K.G. netto	Waarde	K.G. netto	Waarde
1923		17.061.000	f 30.198.000	13.019.000	f 23.324.000	4.191.000	f 7.344.000
1922		11.651.000	" 14.505.000	9.670.000	" 11.906.000	8.640.000	" 11.758.000
1921		14.116.000	" 9.881.000	9.656.000	" 9.485.000	9.083.000	" 5.525.000

Loop der prijzen gedurende de 6 laatste jaren.

—— ORANJE PECCO GOED
 - - - - PECCO SOUCHON GEWOON ORDINAIR

Het percentage Nederlandsch-Indische en andere thee tot verbruik ingevoerd heeft bedragen:

	1924	1923	1922	1921
Nederl.-Indische	77 0/10	74 0/10	80 1/2 0/10	80 3/4 0/10
Andere	23 0/10	26 0/10	19 1/2 0/10	19 1/4 0/10
	100 0/10	100 0/10	100 0/10	100 0/10

De bestemming van den uitvoer was naar:

	kisten	K.G.
Duitschland, Polen en Oost-Europa	54.809	= 2.208.000
Skandinavië en Finland	1.364	= 55.000
Midden-Europa	6.315	= 234.000
Zuid-Europa en Middellandsche Zee	11.190	= 407.000
Groot-Brittannië, Ierland en Engelsche havens m. onbekende eindbestemming.	76.300	= 3.349.000
Noord-Amerika (direct)	12.623	= 539.000
Andere landen buiten Europa	978	= 34.000
	163.579	= 6.826.000

KOFFIE.

De stemming, die voor het artikel op het oogenblik heerscht, is vrij vast, hetgeen hoofdzakelijk het gevolg is van de houding der productielanden, in de eerste plaats van Brazilië. Nadat van laatstgenoemden kant in de laatste weken van tijd tot tijd eenige weifeling was getoond — die weliswaar telkens slechts kort duurde, doch desniettemin staande haren invloed, vooral op de termijnmarkten, niet miste — waren de kost- en vrachtaanbiedingen in de laatste dagen dagelijks wederom hooger en was van eene ge-

neigdheid om biedingen te accepteren maar zeer weinig te bespeuren. Ook Java zond vraagprijzen, die nog altijd boven de hier geldende waarde uitkomen, en enkele biedingen, die van hieruit werden geseind en die gebaseerd waren op wat hier op het oogenblik te maken is, werden van de hand gewezen. Van gewasschen Centraal Amerikaanse soorten is het aanbod in de eerste hand niet groot meer, en hoewel deze koffie's, vooral in vergelijking tot Santos, feitelijk niet hoog in prijs kunnen worden genoemd, behooren zij uit den aard toch tot de duurste kwaliteiten, en worden prijzen van \$ 34 à \$ 36 per 50 KG. kost en vracht grif gevraagd.

In loco was de afzet nog altijd beperkt, zoowel voor uitvoer als voor consumptie, doch de notering van Superior Santos moest onder de bestaande omstandigheden andermaal verhoogd worden, namelijk van 75 c. op 76 c. Robusta bleef onveranderd op 64 c.

Op de termijnmarkt zakten de prijzen Woensdag 1 1/4 c. à 1 1/2 c. in, om daarna wederom langzaam op te loopen. De noteringen waren aan de ochtend-call te:

Rotterdam (Santos-contract) basis Good				Amsterd. (Gemengd contract) basis Santos Good				
Mrt.	Mei	Sept.	Dec.	Mrt.	Mei	Sept.	Dec.	
3 Febr.	61 1/4	58 3/4	55 1/2	53 1/2	59	56 3/8	53	50 5/8
27 Jan.	62	59 1/4	56 1/4	54 1/4	59	56 7/8	53 3/8	51 1/2
20 "	61 1/8	58 7/8	56 3/8	54 3/8	58 5/8	56 3/8	53 7/8	51 3/8
13 "	61 1/2	60 3/8	58 1/4	56 3/8	59 3/4	57 7/8	55 1/2	53 1/4

De slot-noteringen te New York van het aldaar geldende gemengd contract (basis Rio No. 7) waren:

	Mrt.	Mei	Sept.	Dec.
2 Febr.	\$ 21,13	\$ 19,65	\$ 17,65	\$ 16,95
26 Jan.	" 20,61	" 19,35	" 17,58	" 17,08
19 "	" 20,74	" 19,55	" 17,85	" 17,40
12 "	" 21,45	" 20,38	" 18,74	" 18,25

Uit de heden verschenen Statistiek van de Makelaars G. Duing & Zoon, Kolff & Witkamp, Leonard Jacobson & Zonen en G. Bijddendijk, blijkt, dat de aanvoeren in Nederland in Januari geweest zijn 158.200 balen tegen 174.900 balen in dezelfde maand van 1924. De afleveringen bedroegen 173.800 balen tegen 193.900 balen verleden jaar, terwijl de voorraad bestond uit:

	31 Jan. 1925	31 Jan. 1924
Nederl. Oost-Indië	78.700 bn.	52.800 bn.
Centr. Amerika en West-Indië	48.200 "	42.100 "
Brazilië	83.200 "	71.900 "
Afrika	6.800 "	600 "
Diversen	4.700 "	3.900 "

Rotterdam, 3 Februari 1925. 221.600 bn. 171.300 bn.
 (Mededeeling van de Vereniging voor den Goederenhandel te Rotterdam.)

Ontvangsten uit het binnenland van Brazilië in Balen.

Data	te Rio		te Santos	
	Afgelopen week	Sedert 1 Juli	Afgelopen week	Sedert 1 Juli
31 Jan. 1925	30.000	2.567.000	184.000	6.300.000
31 Jan. 1924	54.000	2.478.000	212.000	5.985.000

Noteringen en voorraden in Brazilië.

Data	te Rio		te Santos		Wisselkoers te Rio op Londen
	Voorraad (In Balen)	Prijs (No. 7)	Voorraad (In Balen)	Prijs (No. 4)	
2 Febr. 1925	299.000	38.600	1.642.000	41.500	57/8
26 Jan. 1925	358.000	38.400	1.681.000	41.700	550/64
19 „ 1925	369.000	38.000	1.780.000	42.000	61/64
2 Febr. 1924	225.000	20.300	774.000	25.000	65/8

1) In Reis.

COPRA.

De markt voor Copra was de afgelopen week kalm gestemd. Consumenten kochten regelmatig stoomende partijen en Februari aflading. Het aanbod van Indië blijft klein.

De markt sluit met de volgende noteringen:

Nederl.-Ind. f.m.s. Januari afl.	f 35 1/8
„ „ „ Februari „	„ 35 1/4
„ „ „ Maart „	„ 35 1/8
„ „ „ April „	„ 35.—
2 Februari 1925.	

STEENKOLEN.

De flauwte van prijzen en afwezigheid van zaken, die wij in ons vorige verslag rapporteerden, houdt gestadig aan en thans is zelfs ook Cardiff met de algemeene lusteloosheid meegegaan en noteert lagere prijzen. In het algemeen is echter de neiging in Engeland, en bepaaldelijk in Wales, om liever de mijnen stil te leggen dan lagere prijzen te accepteren dan op het oogenblik nog betaald worden.

De prijzen zijn als volgt:

Northumberland Ongezeefde	f 12.—
Durham Ongezeefde	„ 13.—
Cardiff Ongezeefde	„ 15,25
Schotsche Gezeefde	„ 11,25
Yorkshire Gewasschen Doubles	„ 14,25
Westfaalse VETFÖRDER	„ 15.—
„ VETSTUKKEN	„ 17,50
„ SMEENOOTJES	„ 17.—
„ GASVLAMFÖRDER	„ 15.—
„ GIETCOOKES	„ 20,25

alles per ton van 1000 KG., franco station Rotterdam/Amsterdam.

Westfaalse bunkerolen f.o.b. Rotterdam/Amsterdam f 11,50. Markt flauw.

3 Februari 1925.

METALEN.

Loco-Noteringen te Londen:

Data	Koper Stan- daard	Koper Electro- lytisch	Tin	Lood	Zink
2 Febr. 1925..	64.10/-	69.—/-	259.15/-	37.5/-	35.17/6
26 Jan. 1925..	65.12/6	70.5/-	263.7/6	39.17/6	37.5/-
19 „ 1925..	66.—/-	71.—/-	259.10/-	41.17/6	37.17/6
13 „ 1925..	66.15/-	71.15/-	266.17/6	43.10/-	38.15/-
4 Febr. 1924..	60.12/6	65.17/6	251.7/6	32.17/6	35.2,6
20 Juli 1914..	61.—/-		145.15/-	19.—/-	21.10/-

VERKEERSWEZEN.

VRACHTENMARKT.

De kolenvrachtenmarkt van Amerika blijft ongeanimeerd en de eenige vraag is naar West-Italië, waarheen per Februari werd afgesloten tegen \$ 3,40. Naar Santos wordt \$ 3,75 en naar Rio \$ 3,50 genoteerd.

De te verwachten opleving van de graanvrachtenmarkt werd deze week bewaarheid. De meeste vraag blijft echter naar West-Italië en er werden verscheidene ladingen van de Range afgesloten op basis van 17 1/2 cents per Februari, terwijl van West St.-John 19 1/2 cents voor dezelfde positie werd betaald. Verdere tonnage kan geplaatst worden tegen 18 1/2 cents van de Range voor Februari en Maart voor booten van middelbare grootte. Ook per April kan worden afgesloten tegen 17 1/2 cents. Naar het Continent bestaat in het geheel geen vraag. Naar de Zwarte Zee werd een boot afgesloten tegen 4/4 1/2 per qtr., vrij lossen en havenkosten. Van de Golf werd een Februari boot afgesloten op basis van 4/9 per qtr. naar de Middellandsche Zee 4/3, U.K. 4/-, Continent (Bordeaux—Hamburg range).

De markt van West-Indië was flauw te noemen. Een spotprompte boot werd met 24/- betaald voor een lading suiker naar U.K./Continent (6000 tons) terwijl een iets grotere boot per einde Februari/begin Maart 21/- heeft geaccepteerd. Van Cuba en San Domingo werd 23/- betaald voor een 4500 tonner naar U.K./Continent per Februari, en 23/9 voor een 3000 tonner per begin Maart.

De prijsstijging van de tarwe van de North Pacific veroorzaakte een aanvraag voor een prompte boot van deze richting. Tonnage voor deze positie is bijzonder schaarsch en men zal ongeveer 40/- moeten betalen om een dergelijke boot te krijgen. Lijnbooten konden 33/9 bedingen voor kleine partijen naar U.K. havens. Voor lumber wordt nog tonnage gezocht naar Japan tegen \$ 11,50 en naar Atlantische havens van de U. S. A. tegen \$ 15.

Het was wederom zeer moeilijk van de River Plate zaken te doen, waarvan de reden schijnt te zijn de hooge prijs, die voor graan in Argentinië gevraagd wordt. Er werd verdere tonnage gezocht van Australië en gedurende de afgelopen 2 weken hebben minstens 20 schepen order gekregen van La Plata daarheen in ballast te vertrekken. Eenige booten van handige grootte waren in staat 24/- te bedingen voor Upriver, doch op het oogenblik is niet meer dan 23/6 te krijgen en 21/6 van Buenos Aires.

Voor salpeter werden geen booten afgesloten. Een partij-tje van 2500 tons werd geboekt per 15 Februari/15 Maart naar Ardrosan tegen 27/6, terwijl naar het Continent (Antwerpen—Hamburg range) 27/6 werd betaald voor een order van 2000 tons per dezelfde positie.

De vaste toon van de Oostelijke markten bleef heerschen, terwijl die van Australië in het oog viel door een geduchte activiteit. Van daar werd een zeer groot aantal booten voor alle posities tot 15 Mei afgesloten. De vrachten zijn flink gestegen, speciaal voor Maart en Maart/April. Bij het sluiten van de week werd de markt iets minder en de bevrachters onderhandelen niet onder 30 April cancelling, terwijl er een aanzienlijke schaarschte heerscht in bulk ladingen. De afsluitingen geschieden tegen de basisvracht van 55/- Maart beladen van Zuid/Victoria/Sydney, 50/- tot 9000 tons per 1/30 April en 46/- voor April/15 Mei. Van West-Australië werd tot 46/9 betaald voor Maart en Maart/15 April, doch de vraag van deze richting was in vergelijking gering.

De Burmah rijstmarkt was standvastig. Voor een volle lading werd een boot afgesloten naar Marseille/Havre/Hamburg per Maart/10 April tegen 33/-, terwijl sindsdien 34/- werd betaald voor een Maart boot naar Havre/Hamburg range. Een paar zeer groote ladingen werden gerapporteerd naar Rotterdam tegen ongeveer 30/6 voor Maart en April. Voor een bijlading werd 33/9 betaald per begin Februari naar Hamburg. Een groot aantal ladingen werd afgesloten van Indië. Bombay/Karachi sloten af op d.w. basis tegen 27/3 tot 27/6 naar gelang van grootte per Maart en Maart/April, terwijl Karachi 23/6 betaalde op „scale terms” naar de Middellandsche Zee/U.K./Continent per Februari en Februari/Maart, en 23/- per Mei/Juni. Naar Alexandrië werd eveneens een lading afgesloten tegen 23/- per Februari. Van de Madras-kust werden wederom verscheidene booten voor kernels afgesloten naar de Middellandsche Zee/Continent op basis van 35/- per Februari en Maart.

De markt van de Zwarte Zee was tamelijk actief. Men zoekt tonnage per midden Februari op basis van 14/- naar U.K./Continent met de optie van Denemarken tegen 1/6 extra. Sulina/Denemarken direct werd afgesloten tegen 19/- basis 2 loshavenis. Drie groote erts-ladingen werden gesloten van Nicolaief naar Boulogne/Antwerpen of Rotterdam tegen 13/- en één lading van Pobi naar Rotterdam tegen 14/9.

Ook van de Middellandsche Zee leefde de vraag eenigszins op, speciaal naar continentale havens. De vrachten vertoonden echter geen verbetering. Mineralen werden afgesloten als volgt: La Goulette/Middlesboro 7/6; Maryport 8/6; Benisaf/Middlesboro 7/-; Algiers/Newport 6/3; Hornillo Baai/Maryport 8/6; Newport River 6/10 1/2; Les Falaises/Rotterdam 5/9 en Carthagena/Baltimore 8/6. De fosfaatmarkt is flauw; de eenige afsluiting hierin is tegen 9/9 van Bona naar Hull.

De vrachten van de Golf van Biscaye blijven onveranderd; hetgeen tevens geldt voor de uitgaande kolenvrachtenmarkt van Engeland. 2 Februari 1925.

RIJNVAART.

Week van 25 t/m. 31 Januari 1925.

De aanvoeren van zeezijde bleven stationnair en de beschikbare scheepsruimte was ruim voldoende.

In daghuur naar de Rijnstations werd een enkel schip gecharterd tegen 3 ct. per ton en per dag. De ertsvrachten bedroegen gemiddeld fl. 0,60 met 1/4 lostijd.

De waterstand bleef tot het laatst der week vallend, daarop trad was in, zoodat naar den Benedenrijn wederom op vollen diepgang kon worden afgeladen.

In de verlading van kolen in de Ruhrhavens kwam geen verandering.

Het sleeploon werd gemiddeld genoteerd volgens het 35/40 cts. tarief.